MAKSU- JA TOLLIAMET

Füüsilisest isikust ettevõtja ABC

Sisukord

Ettevõtluse alustamine ja ülevaade kohustustest **3**
- ***FIE-ks registreerimine*** **4**
- ***FIE kohustused*** **6**
- ***FIE kohustused tööandjana*** **7**
- ***Käibemaksukohustuslasena registreerimine*** **7**

FIE maksukalender **8**

FIE maksukohustused **10**
- ***Sotsiaalmaks*** **11**
  - **Sotsiaalmaksu avansilised maksed** **12**
  - **Kes ei pea sotsiaalmaksu avansilisi makseid tasuma** **13**
  - **Sotsiaalmaksu proportsionaalne arvestus** **14**
  - **Tööandja sotsiaalmaksu arvesse võtmine** **16**
- ***Tulumaks*** **17**
- ***Kohustuslik kogumispensioni makse*** **19**
- ***Töötuskindlustusmakse*** **20**

Ettevõtluse tulud ja kulud **21**
- ***Ettevõtluse tulud*** **21**
- ***Ettevõtluse kulud*** **24**
  - **Kulude mahaarvamine ja piirangud mahaarvamisel** **27**
  - **Ettevõtlustulust suuremate kulude edasikandmine** **28**

FIE maksusoodustused **29**
- ***Erikonto*** **30**
- ***Täiendav põllumajanduslik mahaarvamine*** **31**
- ***Metsamaterjali müügitulu ja Natura 2000 toetus*** **32**

FIE ja käibemaks **33**
- ***FIE registreerimine käibemaksukohustuslasena*** **33**
  - **Registreerimiskohustuse aja kindlakstegemine** **35**
- ***Registreeritud käibemaksukohustuslase kohustused*** **37**
- ***Sisendkäibemaks*** **38**
- ***Kassapõhise käibemaksuarvestuse erikord*** **39**
- ***FIE käibemaksukohustuslaste registrist kustutamine*** **41**
- ***Käibemaksuarvestus ettevõtluse lõpetamisel*** **41**

FIE ja pakendiaktsiis **42**
- ***Aktsiisivabastus ja leevendus ettevõtjale*** **43**
- ***Maksustamine ja aktsiisi arvutamine*** **44**
- ***Kohustuste üleandmine taaskasutusorganisatsioonile*** **45**
- ***Pakendiaktsiisi määrad pakendi koguse kohta*** **46**

FIE eriotstarbelise diislikütuse kasutamine **46**
- ***Põllumajanduses*** **46**
- ***Kutselisel kalapüügil*** **47**

FIE ja raamatupidamine **48**
- ***Kassapõhine ja tekkepõhine raamatupidamine*** **49**
- ***Raamatupidamisregister ja algdokumendid*** **50**

Isiklik vara ja ettevõtluses kasutatav vara **52**
- ***Ettevõtluses kasutatud vara võõrandamine*** **53**
- ***Ettevõtluse vara isiklikku tarbimisse võtmine*** **54**

Ettevõtluses kasutatava eluruumi võõrandamine **56**
Ettevõtte vara üleandmine või pärandamine **57**
Erikontol olev raha ja edasikantud kahjud **59**
Teadmiseks üleandjale **60**
Ettevõtte saamine pärimise teel **61**
Käibemaksuerisused **62**
Ettevõtluse peatamine ja lõpetamine **63**
FIE ettevõtte varade maksustamine ettevõtluse lõpetamisel **65**
FIE abikaasa registreerimine ja sotsiaalmaks **67**
FIE abikaasa registreerimine **68**
Abikaasa eest sotsiaalmaksu tasumine **68**

Ettevõtluse alustamine ja ülevaade kohustustest

Mis on ettevõtlus

Ettevõtlus tulumaksuseaduse (TuMS) tähenduses on isiku iseseisev majandus- või kutsetegevus (sealhulgas notari ja kohtutäituri ning vabakutselise loovisiku loometegevus), mille eesmärgiks on tulu saamine kauba tootmisest, müümisest või vahendamisest, teenuse osutamisest või muust tegevusest, k.a loominguline või teaduslik tegevus (**TuMS § 14 lg 2**).

Ettevõtlus käibemaksuseaduse (KMS) tähenduses on isiku iseseisev majandustegevus, mille käigus võõrandatakse kaupa või osutatakse teenust, olenemata selle tegevuse eesmärgist või tulemusest. Ettevõtlusena käsitatakse ka notari ja kohtutäituri ametitegevust (**KMS § 2 lg 2**).

Notarit ja kohtutäiturit käsitatakse vastavalt nende tegevust reguleerivatele õigusaktidele raamatupidamise ja maksustamise osas füüsilisest isikust ettevõtjana.

Kes on ettevõtja

Füüsilisest isikust ettevõtja ehk FIE on füüsiline isik, kes tegeleb ettevõtlusega. FIE võib olla iga füüsiline isik, sh ka alaealine vähemalt 15aastane isik, kellele vanem on andnud nõusoleku või kohus on laiendanud teovõimet tegeleda majandustegevusega **(tsiviilseadustiku üldosa seaduse** §-d 9–11).

FIE ja temale kuuluv ettevõte kui majandusüksus, läbi mille ta tegutseb, **ei ole juriidiline isik**.

FIE võib tegutseda tegevusaladel, millel tegutsemine ei ole seadusega keelatud. Seaduses võib sätestada tegevusalasid, milleks on vaja tegevusluba või millel võib tegutseda üksnes teatud liiki ettevõtja (**äriseadustiku (ÄS) § 4 lg-d 1–2**).

Ettevõtluse korraldamisele on muuhulgas iseloomulikud järgmised tunnused:

- ✓ FIE ise otsustab, kuidas, kellele, kus ja millal ta oma teenust osutab;
- ✓ FIE pakub kaupu või teenuseid oma nimel (iseseisvalt) teistele isikutele (ostjad/tellijad);
- ✓ töö tegemiseks võib FIE palgata teisi isikuid, s.t FIE võib olla tööandjaks teistele isikutele;
- ✓ FIE soetab ja remondib ettevõtluses kasutatavad seadmed, töövahendid jmt omal kulul;
- ✓ FIE korraldab oma raamatupidamise lähtuvalt raamatupidamise seadusest;
- ✓ FIE määrab oma ettevõtluses kasutatava vara ja selle vara ettevõtluses kasutamise proportsiooni;

- FIE hangib ettevõtluse tarbeks materjalid, kaubad ja teenused omal kulul;
- FIE ei saa olla ise endale tööandjaks, saata ennast lähetusse, maksta endale palka ja hüvitist isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise eest ega teha endale erisoodustusi;
- FIE ei saa teha tehinguid iseendaga (näiteks sõlmida iseendaga laenulepingut, varamüügi lepingut);
- FIE-l kui ettevõtjal lasub majandustegevusega kaasnev risk, vastutades oma tegevuse eest kogu oma varaga, s.t nii ettevõtluses kasutatava kui ka isikliku varaga;
- FIE esitab Maksu- ja Tolliametile füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulude kohta tuludeklaratsiooni vormi E, millel kajastab oma ettevõtluse tulud ja kulud.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE-ks registreerimine

Kõik füüsilisest isikust ettevõtjad peavad enne tegevuse alustamist taotlema enda kandmist **äriregistrisse**. Äriregistrisse kantakse FIE tema poolt esitatud avalduse alusel (**äriseadustiku (ÄS) § 3**).

FIE äriregistrisse kandmiseks tuleb esitada avaldus (digitaalallkirjastatud või notariaalselt kinnitatud) äriregistrile, mis peab sisaldama järgmiseid andmeid:

- ärinimi (ärinime nõuded **ÄS §-dest 7–15**), talunime kasutamise korral ka viide kinnistu numbrile kinnistusraamatus;
- FIE ettevõtte postiaadress (korteri ja maja number; tänava või talu nimi, asula, omavalitsusüksuse ja maakonna nimi ning sihtnumber);
- FIE andmed (ees- ja perekonnanimi, Eesti isikukood, selle puudumisel sünniaeg);
- majandusaasta algus ja lõpp (siinkohal tuletame meelde, et sõltumata FIE majandusaastast on maksustamisperioodiks ikkagi kalendriaasta);
- vajadusel andmed ettevõtluse tegevuse peatamise, hooajalise või ajutise tegevuse kohta (**ÄS § 3 lg 3**);

- ✓ sidevahendite numbrid (telefon, faks, e-post, kodulehe aadress jms);
- ✓ teave kavandatud põhitegevusala kohta. Talupidajal võib erinevalt teistest FIE-dest olla äriregistris kaks tegevusala (nt turismitalus tegeletakse korraga nii põllumajandussaaduste tootmise kui ka majutusteenustega).
- ✓ riigilõivu tasumise tõend.

Rohkem informatsiooni leiate Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehelt **„Füüsilisest isikust ettevõtja"**.

Notari registreerib Notarite Koda ning kohtutäituri registreerib Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda.

Maksuhaldur kasutab maksuarvestuse pidamiseks muuhulgas ka äriregistrilt, Notarite Kojalt ning Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojalt FIE kohta saadud andmeid. Seega on väga oluline, et registrisse kantud FIE ettevõtlust puudutavad andmed oleksid korrektsed. Siinjuures tuleb meeles pidada, et FIE peab maksukohustusi täitma seni, kuni ta on ettevõtjana registrisse kantud.

FIE palgatöötajana

FIE-ks olemine ei välista töötamist tööandja juures. Kuna FIE ja füüsiline isik on üks ja sama isik, siis võib füüsiline isik teenida tulu mitmel moel (nt palgatulu, tulu väärtpaberite võõrandamisest, tulu ettevõtlusest jne), kuid seejuures peab ta eristama oma erinevaid tululiike füüsilise isiku tuludeklaratsioonis.

FIE registreerimine on avalik info

Kõik asjahuvilised saavad **e-äriregistri teabesüsteemi kaudu** kontrollida, kas isik on FIE-na registreeritud.

Teadmiseks

- ※ Maksuseadustest tulenevad kohustused laienevad ka FIE-le, kes on jätnud ennast äriregistrisse kandmata.
- ※ Maksuseadustes sätestatud õigused laienevad FIE-le alates tema kandmisest äriregistrisse, seega oma ettevõtlustulust võib **TuMSi 6. peatükis** lubatud mahaarvamisi teha ainult äriregistris FIE-na registreeritud isik.
- ※ Ettevõtluseks ei loeta füüsilise isiku poolt oma väärtpaberite võõrandamist. Väärtpaberite ost-müük ja sellest saadud kasu maksustatakse alati kui kasu vara võõrandamisest.
- ※ Maksumaksja enda valikul võib ettevõtlustulu hõlmata ka rendi- ja üüritulu või litsentsitasu.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE kohustused

FIE PEAB:

- ✓ pidama oma tegevuse kohta raamatupidamisarvestust;
- ✓ pidama lisaks raamatupidamisarvestusele täiendavat arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta (maksuarvestust);
- ✓ maksma ettevõtlustululult **tulumaksu** ja **sotsiaalmaksu** ning juhul, kui ta on kohustusliku kogumispensioniga (II pensionisambaga) liitunud, maksma ka **kohustusliku kogumispensioni makset**;
- ✓ esitama **füüsilise isiku tuludeklaratsiooni** vormile A lisaks ettevõtlustulu deklaratsiooni (vormi E) hiljemalt maksustamisperioodile (kalendriaastale) järgneva aasta 30. aprilliks
  Ettevõtlustululult makstava sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni makse arvutab Maksu- ja Tolliamet tuludeklaratsiooni vormi E alusel ning tulumaksu tuludeklaratsiooni vormide A ja E alusel ning saadab FIE-le sellekohase maksuteate hiljemalt 1. septembriks; maksuteate järgi tasumisele kuuluvad maksud peab FIE tasuma hiljemalt 1. oktoobriks;
- ✓ maksma maksustamisperioodil **sotsiaalmaksu avansilisi makseid**;
- ✓ alates teisest tegevusaastast maksma maksustamisperioodil **tulumaksu avansilisi makseid**;
- ✓ hooajaliselt või ajutiselt tegutsev FIE, kes on märkinud registreerimise avalduses ettevõtlusega tegelemise algus- ja lõppkuupäeva, ei pea igakordsest alustamisest või lõpetamisest teavitama. FIE-l on õigus äriregistrile tegevuse peatamisest ette teatada, märkides avalduses ajavahemiku, millal ettevõtlus peatatakse. Peatatud ajavahemikul ei loeta isikut maksustamise seisukohast FIE-ks.

PANGE TÄHELE

Kui FIE ei ole tasunud makse (sh avansilisi makseid) seadusega sätestatud tähtpäevaks, peab ta tähtajaks tasumata maksusummadelt arvestama ja tasuma intressi 0,06% päevas. Intressi arvestatakse alates päevast, mis järgneb päevale, millal maksu tasumine seaduse järgi pidi toimuma, kuni tasumise või tasaarvestamise päevani, viimane kaasa arvatud (**maksukorralduse seaduse §-d 115** ja **117**).

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE kohustused tööandjana

KUI FIE ON TÖÖANDJA, SIIS PEAB TA:

- registreerima oma töötajad töötamise registris – see kohustus tekib FIE-l juhul, kui ta võtab töölepinguga või võlaõigusliku lepingu (töövõtu-, käsundus- või muu teenuste osutamiseks sõlmitud lepingu) alusel tööle inimese, kelle eest ta on kohustatud maksma makse;
- samuti registreerima töötamise registris tema juures vabatahtlikkuse alusel tasu saamata töötavad isikud (vaadake lisaks rubriigist **„Töötamise register"**);
- töötajale tehtavatelt väljamaksetelt kinni pidama tulumaksu, töötuskindlustusmakse, kohustusliku kogumispensioni makse (kui töötaja on liitunud pensioni II sambaga);
- arvestama ja tasuma sotsiaalmaksu;
- maksma töötajatele tehtavatelt väljamaksetelt tööandja töötuskindlustusmakset;
- esitama Maksu- ja Tolliametile väljamaksete tegemise kuule järgneva kuu 10. kuupäevaks **tulu- ja sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksete deklaratsiooni (vorm TSD)** koos vastavate lisadega ning hiljemalt samaks tähtajaks kandma nimetatud maksud ja maksed üle Maksu- ja Tolliameti pangakontole.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Käibemaksukohustuslasena registreerimine

Kui FIE maksustatav käive kalendriaasta algusest arvates on ületanud 40 000 eurot, siis peab ta end nimetatud suuruses käibe tekkimise päevast Maksu- ja Tolliametis **käibemaksukohustuslasena registreerima**. FIE võib end käibemaksukohustuslasena registreerida ka enne kohustusliku 40 000 euro ületamist.

Kui FIE ei ole end õigeaegselt käibemaksukohustuslasena registreerinud, siis registreeritakse ta tagasiulatuvalt. Sellisel juhul tuleb FIE-l neile klientidele, kellele ta on esitanud arved pärast 40 000 euro suuruse käibe ületamist, välja kirjutada uued arved, mis sisaldavad ka käibemaksu.

KÄIBEMAKSUKOHUSTUSLASEST FIE PEAB:

- esitama Maksu- ja Tolliametile **käibedeklaratsiooni (vorm KMD)** maksustamisperioodile (kalendrikuule) järgneva kuu 20. kuupäevaks;
- kandma samaks tähtpäevaks käibemaksu Maksu- ja Tolliameti pangakontole;
- esitama Maksu- ja Tolliametile ka **ühendusesisese käibe aruande (vorm VD)** maksustamisperioodile (kalendrikuule) järgneva kuu 20. kuupäevaks, kui käibemaksukohustuslane, s.t FIE, müüb kaupa või osutab teenuseid teiste Euroopa Liidu riikide käibemaksukohustuslastele.

Vaadake lisaks peatükist **„FIE ja käibemaks"**.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE maksukalender

Kohustuslik kõikidele FIE-dele

NB! Kui makse tähtpäev satub riigipühale või muule puhkepäevale, loetakse makse tähtpäevaks puhkepäevale järgnev tööpäev.

Tähtpäev	Sündmus
16. märts	FIE sotsiaalmaksu avansilise makse tasumine
30. aprill	Residendist füüsilise isiku tuludeklaratsiooni (vormi A) ja residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu deklaratsiooni (vormi E) esitamine
15. juuni	FIE sotsiaalmaksu avansilise makse tasumine
15. september	FIE sotsiaalmaksu avansilise makse tasumine FIE tulumaksu avansilise makse tasumine*

Tähtpäev	Sündmus
1. oktoober	2025. aasta tuludeklaratsiooni alusel juurdemaksmisele kuuluva tulumaksu ja sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni makse tasumine
15. detsember	FIE sotsiaalmaksu avansilise makse tasumine FIE tulumaksu avansilise makse tasumine*

Kohustuslik, kui	Tähtpäev
FIE on tööandja ja teeb väljamakseid teisele füüsilisele isikule:	
tulu- ja sotsiaalmaksu ning kohustusliku kogumispensioni ja töötuskindlustusmaksete deklaratsiooni (**vormi TSD** koos vastava lisaga) esitamine, deklareeritud maksude ja maksete ülekandmine Maksu- ja Tolliameti pangakontole	Väljamakse tegemisele järgneva kuu **10**. kuupäev
FIE töötajate registreerimine **töötamise registris**	Hiljemalt tööd tegeva isiku tööle asumise hetkeks
2025. aastal tehtud väljamaksete, kinnipidamiste ning arvestatud sotsiaalmaksu tõendi vormi (**TSM**, **TSM MR**) väljastamine isiku nõudmisel**	**2. veebruar**
isikliku sõiduauto hüvitise deklaratsiooni **INF 14** esitamine***	
töötaja eest täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu ja vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks makstud summade tõendi (**vorm TPS**) väljastamine isiku nõudmisel	**1. detsember**
FIE, kes on tööandjana kalendriaasta jooksul katnud töötaja tervise edendamise kulusid piirmäära ulatuses (**tulumaksuseaduse § 48 lg 5**[5]), peab esitama Maksu- ja Tolliametile järgneva aasta 1. veebruariks deklaratsiooni **INF 14** ja täidab III osa	
FIE maksab sotsiaalmaksu abikaasa eest:	
abikaasa eest arvestatud sotsiaalmaksu deklareerimine (**vormil ESD**)	Maksustamisperioodile (kuu) järgneva kuu **10**. kuupäev
FIE on käibemaksukohustuslane:	
käibedeklaratsiooni (**vormi KMD ja vormi KMD INF**) esitamine ning käibemaksu tasumine	Iga kuu **20**. kuupäev
FIE on käibemaksukohustuslane ja müüb kaupu või osutab teatud teenuseid Euroopa Liidu riikide käibemaksukohustuslastele	
Ühendusesisese käibe aruande (**vormi VD**) esitamine	Iga kuu **20**. kuupäev
FIE on raskeveoki omanik:	

Kohustuslik, kui	Tähtpäev
raskeveokimaksu tasumine, üle 3,5-tonniste veoautode eest teekasutustasu tasumine, kui nad sõidavad avalikult kasutatavatel teedel	**15. jaanuar, 15. aprill, 15. juuli, 15. oktoober**
FIE on sõiduauto või kaubiku omanik:	
mootorsõidukimaksu tasuvad kõik liiklusregistris registreeritud mootorsõidukite omanikud või mootorsõidukite vastutavad kasutajad	**15. juuni, 15. detsember**
FIE on maaomanik:	
maamaksu tasumine	**31. märts****** **1. oktoober**
FIE on pakendiettevõtja:	
pakendiaktsiisi tasumine	**15. jaanuar**, **15. aprill**, **15. juuli**, **15. oktoober**

LISAINFO

Kui makse tähtpäev satub riigipühale või muule puhkepäevale, loetakse makse tähtpäevaks puhkepäevale järgnev tööpäev.

***** FIE ei pea tulumaksu avansilisi makseid tasuma:

- ettevõtluse esimesel aastal;
- kui ühe kvartali maksu suurus ei ületa 300 eurot (**tulumaksuseaduse § 47**);
- pärast seda, kui FIE on äriregistrist kustutatud;
- kui ettevõtlus on registreeritud ajutise või hooajalisena ning kui ettevõtlus on peatatud.

****** Vastava tõendi annab FIE isiku nõudmisel juhul, kui ta on teinud isikule tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustatavaid väljamakseid.

******* Esitab juhul, kui ta on tööandjana oma töötajatele välja maksnud hüvitist isikliku sõiduauto kasutamise eest ettevõtluses.

******** Kuni 100 euro suurune maamaks tasutakse 31. märtsiks. Maamaksust, mis ületab 100 eurot, tasutakse 31. märtsiks vähemalt poolt, kuid mitte vähem kui 100 eurot. Ülejäänud osa maamaksust tasutakse hiljemalt 1. oktoobriks (**maamaksuseaduse § 7 lõige 1**).

Viimati uuendatud 06.01.2026

FIE maksukohustused

Informatsiooni seadustes sätestatud maksude ja maksete määrade kohta leiate lehelt **Maksumäärad**.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Sotsiaalmaks

PÕHIMÕTTED

- FIE maksab sotsiaalmaksu oma ettevõtlusest saadud tulult, millest on tehtud tulumaksuseaduses lubatud ettevõtlusega seotud mahaarvamised, arvestades sotsiaalmaksuseaduses kehtestatud alam- ja ülempiiri;
- FIE sotsiaalmaksuga maksustamise periood on kalendriaasta, sest maksustatav tulu selgitatakse välja tuludeklaratsiooni alusel üks kord aastas;
- sotsiaalmaksu määr on 33%;
- sotsiaalmaks arvatakse ettevõtlustulust maha tekkepõhiselt, jagades ettevõtluse tulu pärast kulude mahaarvamist 1,33-ga;
- aasta kestel on FIE kohustatud maksma sotsiaalmaksu avansilisi makseid;
- FIE ei saa sotsiaalmaksu ega sotsiaalmaksu avansilisi makseid näidata oma ettevõtluse kuludes.

SOTSIAALMAKSU DEKLAREERIMINE, ARVESTAMINE JA TASUMINE

Sotsiaalmaks arvutatakse maksustamisperioodil ettevõtlusest saadud tulu alusel. Ettevõtlustulu deklareeritakse üks kord aastas tuludeklaratsioonil (vorm E), mis tuleb Maksu- ja Tolliametile esitada koos füüsilise isiku tuludeklaratsiooniga (vorm A) hiljemalt maksustamisperioodile järgneva aasta **30. aprilliks**.

FIE sotsiaalmaksu ülempiiri arvutamise aluseks on 10-kordne töötasu alammäär (**sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punkt 5**). Kuna maksustamisperiood on kalendriaasta, siis arvutatakse maksukohustuse lagi 12 kuu alammäära summalt.

- FIE sotsiaalmaksukohustuse maksimaalne suurus **2026. aastal** on **36 867,60 eurot** (886 × 10 × 3 × 33%) + (946 × 10 × 9 × 33%).

- FIE sotsiaalmaksukohustuse maksimaalne suurus **2025. aastal** oli **35 085,60 eurot** (886 × 10 × 12 × 33%).

Aasta lõpliku sotsiaalmaksukohustuse arvutab Maksu- ja Tolliamet vormil E näidatud andmete alusel. Tuludeklaratsiooni vormile E on lisatud tabel 4, kuhu FIE märgib oma aasta jooksul haiguslehel oldud perioodid vastavalt haiguslehele. Haiguslehel oldud perioodid võetakse aasta lõpliku sotsiaalmaksu kohustuse arvutamisel arvesse. Maksu- ja Tolliamet saadab FIE-le maksuteate juurdemaksmisele kuuluva sotsiaalmaksu kohta hiljemalt 30 päeva enne maksu tasumise tähtaega (1. oktoobrit). Samuti saab sotsiaalmaksu aastaarvestust ning juurde maksmisele kuuluvat summat vaadata elektroonselt esitatud tuludeklaratsiooni infolehelt. Kui sotsiaalmaksu juurde maksma ei pea, siis Maksu- ja Tolliamet maksuteadet ei väljasta. Maksuteatel näidatud sotsiaalmaksusumma peab FIE tasuma 2026. aastal Maksu- ja Tolliameti pangakontole hiljemalt **1. oktoobriks.** Kui aasta jooksul on makstud sotsiaalmaksu avansiliste maksetena rohkem, kui aasta sotsiaalmaksu tegelik kohustus on, saab FIE enammakstud sotsiaalmaksu tagasi.

Lisainfo

Sotsiaalmaksuseadus

Viimati uuendatud 14.04.2026

Sotsiaalmaksu avansilised maksed

SOTSIAALMAKSU AVANSILISTE MAKSETE TASUMINE

FIE peab neli korda aastas maksma sotsiaalmaksu avansilisi makseid (v.a juhul, kui ta on riikliku pensioni saaja, osalise või puuduva töövõimega isik, õppur ravikindlustuse seaduse § 5 lg 4 tähenduses või alustab/lõpetab tegevuse kvartali jooksul või tema eest maksab sotsiaalmaksu tööandja või riik).

Sotsiaalmaksu avansilisi makseid makstakse jooksva kvartali eest, iga kvartali viimase kuu **15. kuupäevaks** (I kvartali eest 16. märtsiks, II kvartali eest 15. juuniks, III kvartali eest 15. septembriks ja IV kvartali eest 15. detsembriks). Sotsiaalmaksu maksmise aluseks olev kuumäär kehtestatakse igaks aastaks riigieelarvega.

2026. aasta sotsiaalmaksu kuumäär on 886 eurot, millelt arvutatud ühe kvartali sotsiaalmaksu

kohustus on 877,14 eurot (886 × 3 × 33%). Maksukohustus tasutakse eurosendi täpsusega.

FIE ABIKAASA SOTSIAALMAKSU ARVESTAMINE, DEKLAREERIMINE JA TASUMINE

Äriregistris registreeritud FIE-l (v.a notar ja kohtutäitur) on võimalik tasuda oma abikaasa eest, kes osaleb FIE tegevuses, sotsiaalmaksu, tagades sellega abikaasale sotsiaalkindlustuskaitse.

Viimati uuendatud 05.01.2026

Kes ei pea sotsiaalmaksu avansilisi makseid tasuma

FIE ei pea sotsiaalmaksu avansilisi makseid tasuma, kui:

1. ta on riikliku pensioni saaja (sh paindlikul pensionil) või osalise töövõimega isik või õppur ravikindlustuse seaduse § 5 lg 4 tähenduses (põhiharidust omandav isik, üldkeskharidust omandav isik, kutseõppe tasemeõppes õppiv isik, eesti alalisest elanikust üliõpilane, v.a doktoranditoetust saav isik);
2. ta on alla 19-aastane isik;
3. **ta alustab või lõpetab tegevuse kvartali jooksul**.
   Kui FIE alustab või lõpetab ettevõtluse kvartali jooksul, maksab ta avansilisi makseid nende päevade eest, millal ta on FIE-na registreeritud.
   Kui punktides 1 ja 2 nimetatud avansiliste maksete kohustusest vabastamise tingimused on täidetud mitte kogu kvartali jooksul, vaid üksnes teatud perioodil kvartalis, siis rakendatakse proportsiooni.
   Kui isikul on maksukohustus osade kvartali päevade eest, siis:
   - leitakse päevade arv, mille eest maksukohustus tekkis (liidetakse kokku kõik maksuvabastusega katmata päevad);
   - leitakse antud kvartali tegelik päevade arv;
   - arvutatakse makse päevapõhiselt – kvartali makse jagatakse kvartali päevade arvuga ning korrutatakse maksukohustuse päevade arvuga.

   Näide
   Maksukohustus tekkis 50 päeva eest ja antud kvartalis on 91 päeva – maksukohustus arvutatakse nii: 877,14 eurot ÷ 91 × 50 = 487,50 eurot.
4. **tema eest maksab sotsiaalmaksu tööandja või riik või kohalik omavalitsus**.
   Kui FIE eest maksab sotsiaalmaksu tööandja või sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel riik, linn või vald ning kui see summa on 2026. a vähemalt 877,14 eurot kvartalis, siis ei pea FIE sotsiaalmaksu avansilisi makseid maksma.
   Kui tööandja, riik, linn või vald maksab FIE eest sotsiaalmaksu vähem kui 877,14 eurot, siis peab FIE ise puudujääva osa tasuma. Tasutud sotsiaalmaksu võetakse arvesse summeeritult alates kalendriaasta algusest. Kui tööandja või riigi tasutud sotsiaalmaksu summa on suurem kui antud

kvartali avansilise makse kohustus, siis kandub selles kvartalis kasutamata tööandja/riigi sotsiaalmaks järgmiste kvartalite maksukohustuse vähenduseks, **kuid mitte tagasiulatuvalt eelmiste kvartalite maksukohustuse vähendamiseks**.

Näide
FIE II kvartali maksukohustus on 200 eurot. Kontrollitakse 2026. a märtsi-, aprilli- ja maikuu tööandja/riigi tasutud sotsiaalmaksu summasid. Oletame, et tasutud sotsiaalmaksu kogusumma on 350 eurot, siis FIE lõplik II kvartali avansilise makse kohustus on 0 ja kasutama jääk on 350 – 200 = 150 eurot. Seda kasutamata jääki saab kasutada järgmiste kvartalite katteks.
III kvartali maksukohustus on FIE-l 300 eurot. Kontrollitakse 2026. a juuni-, juuli- ja augustikuu tööandja/riigi tasutud sotsiaalmaksu summasid. Oletame, et tasutud sotsiaalmaksu summa on 50 eurot, siis lõplik III kvartali avansilise makse kohustus FIE-l on 300 – 150 (eelmise kvartali jääk) – 50 (III kvartalis tasutud) = 100 eurot.

Sotsiaalmaksu avansilise makse summa arvestamisel saab abi Maksu- ja Tolliameti teenindusbüroodest või e-teenuste keskkonnast e-MTA.

Viimati uuendatud 05.01.2026

Sotsiaalmaksu proportsionaalne arvestus

Sotsiaalmaksu avansiliste maksete kvartaalse kohustuse proportsionaalne arvestus, kui maksukohustus on kvartalist lühema perioodi jooksul (**SMS § 9 lõiked 5 ja 5[1]**).

Kui avansiliste maksete kohustusest vabastamise tingimused on täidetud **mitte kogu kvartali jooksul**, vaid üksnes teatud perioodi jooksul kvartalis, siis rakendatakse päevade põhist proportsiooni.

FIE maksab sotsiaalmaksu avansilisi makseid proportsionaalselt:

- ✓ FIE-na registreeritud **päevade arvuga**, kui ta on kvartali kestel kantud äriregistrisse või kustutatud äriregistrist;
- ✓ ettevõtlusega tegelemise päevade arvuga, kui ta on teatanud äriregistri pidajale tegevuse peatamisest või hooajalise tegevuse algus- ja lõppkuupäeva;
- ✓ pensionäriks või osalise või puuduva töövõimega isikuks saamisele eelnenud **päevade arvuga**, kui ta on kvartali kestel saanud riikliku pensioni saajaks või osalise või puuduva töövõimega isikuks, ning selle staatuse lõppemisele järgnenud **päevade arvuga**, kui tal on kvartali kestel lõppenud õigus saada riiklikku pensioni või osalise või puuduva töövõimega isiku staatus;

- ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel kindlustatud isikuga võrdsustatud isiku staatuse tekkimisele eelnenud **päevade arvuga**, kui tal on kvartali kestel tekkinud õigus olla võrdsustatud isik ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel, ning selle staatuse lõppemisele järgnenud **päevade arvuga**, kui tal on kvartali kestel lõppenud õigus olla võrdsustatud isik ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel;

- välisriigi pädeva sotsiaalkindlustusasutuse sertifikaadi A1 mittekehtivuse **päevade arvuga**.

Kui isikul on maksukohustus osade kvartali päevade eest, siis:

- leitakse päevade arv, mille eest maksukohustus tekkis (liidetakse kokku kõik maksuvabastusega katmata päevad);

- leitakse antud kvartali tegelik päevade arv;

- arvutatakse makse päevapõhiselt: kvartali makse ÷ kvartali päevade arv × maksukohustuse päevade arv.

Igas kvartalis on erinev päevade arv:
I kv: 31 + 28 + 31 = 90 päeva
II kv: 30 + 31 + 30 = 91 päeva
III kv: 31 + 31 + 30 = 92 päeva
IV kv: 31 + 30 + 31 = 92 päeva

Näiteks kui maksukohustus tekkis 50 päeva eest ja antud kvartalis on 91 päeva, siis arvutatakse maksukohustus järgnevalt: 877,14 eurot ÷ 91 × 50 = 487,50 eurot.

NÄITED

Toome näited 2026. aasta I kvartali avansiliste maksete päevapõhise arvestuse kohta (päevade arv = maksukohustuse päevade arv kvartalis).

1. FIE algus 01.01.2026 (või varem) ja lõpp 31.01.2026 → päevade arv = 31 → I kv makse: 877,14 eurot ÷ 90 päeva × 31 päeva = 302,25 eurot
2. FIE algus 31.01.2026 ja lõpp 28.02.2026→ päevade arv = 29 → I kv makse: 877,14 ÷ 90 × 29 = 282,75 eurot
3. FIE algus 01.01.2026 (või varem), peatamine 10.01.2026–05.02.2026 (27 päeva) ja õppur 10.02.–05.03.2026 (24 päeva), FIE lõpp puudub → päevade arv = kvartali päevade arv 90 – peatamise päevade arv 27 – õppuriks olemise päevade arv 24 = 39 → I kv makse: 877,14 ÷ 90 × 39 = 380,25 eurot

Viimati uuendatud 05.01.2026

Tööandja sotsiaalmaksu arvesse võtmine

Kui füüsilisest isikust ettevõtja eest maksab sotsiaalmaksu ka tööandja või **sotsiaalmaksuseaduse (SMS) § 6** alusel riik, linn, vald, võib tema makstavate avansiliste maksete summa olla väiksem kui kolmekordselt sotsiaalmaksu kuumääralt arvutatud maksusumma, kui tööandja või § 6 alusel riigi, linna, valla poolt maksustamisperioodi jooksul tema eest ja avansiliste maksetena tema poolt makstav sotsiaalmaksu summa kokku on võrdne kolmekordselt sotsiaalmaksu kuumääralt arvutatud maksusummaga. **Tööandja või SMS § 6 alusel riigi, linna, valla makstavat sotsiaalmaksu arvestatakse summeeritult alates kalendriaasta algusest**..

FIE avansiliste maksete kohustust vähendav tööandja või **SMS § 6** alusel riigi, KOVi, loomeliidu poolt maksudeklaratsiooni TSD või ESD vormidel deklareeritud sotsiaalmaks võetakse arvesse **summeeritult alates kalendriaasta algusest** (**SMS § 9 lg 4**).

Kvartali sotsiaalmaksu avansiliste maksete kohustuse (täissumma või proportsiooniga arvutatud) summat vähendatakse maksudeklaratsioonide TSD või ESD vormidel deklareeritud sotsiaalmaksu summa võrra. Deklaratsiooni TSD või ESD andmed võetakse arvesse kvartali suhtes (–1 kuu) perioodilise nihkega (st seisuga 15.03.2026 I kvartali makse arvutamisel võetakse arvesse deklaratsiooni TSD või ESD 2025. a detsembri kohta, 2026. a jaanuari ja veebruari kohta). Kui vastava perioodi deklaratsioonil TSD või ESD olev sotsiaalmaksu summa on suurem kui antud kvartali avansilise makse kohustus, siis kandub selles kvartalis kasutamata tööandja sotsiaalmaks järgmis(t)e kvartali(te) maksekohustuse vähenduseks, **kuid mitte tagasiulatuvalt eelmiste kvartalite maksukohustuse vähendamiseks**. Palgatulu saamise kuule eelnevates kvartalites tekkinud avansilise makse kohustust jooksvalt ümber ei arvutata. Eelnevates kvartalites avansilise makse kohustuse põhjal tekkinud enammakse tagastatakse üldkorras 2026. a füüsilise isiku tuludeklaratsiooni alusel.

NÄITED

1. I kvartali maksukohustus on 877,14 eurot. Kontrollitakse 2025. a detsembrikuu, 2026. a jaanuari- ja veebruarikuu vormil TSD/ESD olevaid sotsiaalmaksu summasid. Oletame, et tööandja sotsiaalmaksu kogusumma on 500 eurot, siis FIE lõplik I kvartali makse on 877,14 – 500 = 377,14 eurot.
2. II kvartali maksukohustus on 877,14 eurot. Kontrollitakse 2026. a märtsi-, aprilli- ja maikuu vormil TSD/ESD olevaid sotsiaalmaksu summasid. Oletame, et tööandja sotsiaalmaksu kogusumma on 995 eurot, siis FIE lõplik II kvartali makse on 877,14 – 877,14 = 0 eurot ja vormi TSD või ESD sotsiaalmaksu kasutamata jääk on 995 – 877,14 = 117,86 eurot järgmis(t)e kvartalite katteks.
3. III kvartali maksukohustus on 877,14 eurot. Kontrollitakse 2026. a juuni-, juuli- ja augustikuu vormil TSD olevaid sotsiaalmaksu summasid. Oletame, et tööandja sotsiaalmaksu kogusumma on 200 eurot, siis lõplik III kvartali makse on 877,14 – 117,86 (jääk) – 200 (uus) = 559,28 eurot.
4. IV kvartali maksukohustus on 877,14 eurot. Kontrollitakse 2025. a septembri-, oktoobri- ja

novembrikuu vormil TSD olevaid sotsiaalmaksu summasid. Oletame, et sotsiaalmaksu kogusumma on 900 eurot, siis lõplik IV kvartali makse on 877,14 – 877,14 = 0 eurot ja kuigi osa vormi TSD või ESD sotsiaalmaksu summat jäi ära kasutamata 22,86 eurot, siis seda järgmisesse aastasse ei kanta. Lõplik sotsiaalmaksu aastakohustuse ümberarvestus tehakse füüsilise isiku 2026. aasta tuludeklaratsiooni alusel 2027. aastal ja siis võetakse arvesse vormi TSD või ESD sotsiaalmaksu summa 2026. aasta jaanuari – detsembri kohta.

Analoogselt tööandja sotsiaalmaksuga võetakse arvesse ka 2026. aastal isiku ettevõtluskontolt sotsiaalmaksu katteks laekunud summasid juhul, kui FIE-l on olemas selline konto.

Viimati uuendatud 05.01.2026

Tulumaks

PÕHIMÕTTED

FIE maksab tulumaksu oma ettevõtlusest saadud tulult, millest on tehtud seadusega lubatud ettevõtlusega seotud mahaarvamised. Ettevõtlustulust lubatud mahaarvamisi saab teha ainult FIE-na **registreeritud** füüsiline isik.

Tulumaksuga maksustatakse ka ettevõtluse peatamise ajal või pärast ettevõtlusega tegelemise lõpetamist ettevõtlusest laekunud ettevõtlustulu.

Tulumaksuga maksustamise periood on **kalendriaasta**.

Tulud maksustatakse tulu saamise maksustamisperioodil kehtinud maksumääraga.

Tulumaksumäär 2026. aastal on 22%.

Makstud tulumaksu (sh tulumaksu avansilisi makseid) FIE oma ettevõtlustulust maha arvata ei saa.

FIE, kes sai eelmisel maksustamisperioodil ettevõtlustulu, on kohustatud maksma tulumaksu avansilisi makseid.

TULU DEKLAREERIMINE, TULUMAKSU ARVUTAMINE JA TASUMINE

FIE deklareerib oma ettevõtlusest saadud tulu üks kord aastas vormil E, mis tuleb esitada koos füüsilise isiku tuludeklaratsiooni vormiga A Maksu- ja Tolliametile hiljemalt maksustamisperioodile järgneva aasta **30. aprilliks** (**e-teenuste keskkonna e-MTA** vahendusel on võimalik tuludeklaratsiooni esitada

alates 15. veebruarist, kui 15. veebruar on puhkepäev, siis sellele järgnevast tööpäevast).

FIE on kohustatud tuludeklaratsiooni esitama ka juhul, kui maksustamisperioodi ettevõtlustulu jäi alla maksuvaba tulu, ettevõtlusest tulu ei saadud või majandustegevus puudus.

Deklaratsiooni järgi juurdemaksmisele kuuluva tulumaksu arvutab Maksu- ja Tolliamet vormil E näidatud sotsiaalmaksuga korrigeeritud ettevõtlustulu ja vormil A näidatud tulude ja lubatud mahaarvamiste alusel ning saadab FIE-le maksuteate juurdemaksmisele kuuluva tulumaksu kohta hiljemalt 30 päeva enne maksu tasumise tähtaega, s.o maksustamisperioodile järgneva aasta 1. septembrit. Samuti saab tulumaksu aasta kohustuse arvutust ning juurdemaksmisele kuuluvat tulumaksu summat vaadata tuludeklaratsiooni infolehelt. FIE peab tasuma maksuteatel näidatud summa hiljemalt **1. oktoobriks**.

Samaks tähtajaks tagastab Maksu- ja Tolliamet ka enammakstud tulumaksu.

TULUMAKSU AVANSILISTE MAKSETE TASUMINE

Ettevõtlusega alustav FIE ei pea esimesel maksustamisperioodil tulumaksu avansilisi makseid tasuma.

Tulumaksu avansilisi makseid peab tasuma FIE, kes sai eelmisel maksustamisperioodil ettevõtlustulu (**tulumaksuseaduse § 47 lg 1**).

Tulumaksu avansilised maksed tasutakse võrdsete summadena, alates tuludeklaratsiooni esitamise tähtpäevale (30. aprillile) järgnevast kvartalist, iga kvartali kolmanda kuu **15. kuupäevaks** (s.o hiljemalt **15. septembriks ja 15. detsembriks**) Maksu- ja Tolliameti pangakontole.

Tulumaksu avansiliste maksete suurus arvutatakse eelmise tegevusaasta maksustatava ettevõtlustulu alusel.

Ühel tähtajal maksmisele kuuluva tulumaksu avansilise makse suuruseks on 1/4 eelmise tegevusaasta ettevõtlustulult arvutatud tulumaksu summast, s.t näiteks 2026. aastal makstakse avansiliste maksetena kokku 2/4 2025. aasta ettevõtlustulult arvutatud tulumaksu summast.

Ühe tähtaja avansilise tulumaksu summa leitakse järgmiselt:
eelmise maksustamisperioodi ettevõtlustulu tuludeklaratsiooni vormil E deklareeritud sotsiaalmaksuga korrigeeritud ettevõtluse maksustatav tulu korrutatakse eelmisel maksustamisperioodil kehtinud tulumaksumääraga ja jagatakse neljaga.

NÄIDE

FIE 2025. aasta ettevõtluse maksustatav tulu oli 5455 eurot ja tulumaksumäär 22%.
2026. aastal on ühe avansilise makse suuruseks seega: 5455 × 0,22 ÷ 4 = 300 eurot.
Tulumaksu avansiliste maksete tasumise tähtajad ja summad 2026. aastal:
III kvartali eest 15. septembriks 300 eurot;
IV kvartali eest 15. detsembriks 300 eurot.
Kokku aastas 600 eurot.

FIE EI PEA TULUMAKSU AVANSILISI MAKSEID TASUMA:

- ettevõtluse esimesel maksustamisperioodil (tegevusaastal);
- kui ühe kvartali (tähtaja) makse suurus ei ületa 300 eurot;
- kui eelmisel maksustamisperioodil puudus ettevõtluse maksustatav tulu;
- kui ettevõtlus on registreeritud ajutise või hooajalisena;
- kui ettevõtlus on peatatud.

Maksu- ja Tolliametil on õigus vähendada tulumaksu avansilisi makseid või vabastada FIE nende tasumisest, kui FIE prognoositav ettevõtlustulu on eelmise maksustamisperioodi tulust oluliselt väiksem ning kui FIE esitab selle kohta **põhjendatud** taotluse. **Taotluses on vajalik märkida ettevõtlustulu vähenemise konkreetsed põhjused ning lisada arvandmed prognoositava ettevõtlustulu kohta.**

Taotlus tuleks esitada enne avansilise makse tasumise tähtaja saabumist. Taotluse esitamisel tuleb arvestada sellega, et maksuhaldur teeb otsuse avansiliste maksete vähendamise või nendest vabastamise kohta ainult eelseisvate tähtaegade osas, seega otsust ei tehta nende tähtaegade osas, mis on juba saabunud või möödas.

Viimati uuendatud 28.04.2026

Kohustuslik kogumispensioni makse

PÕHIMÕTTED

Kui FIE on kohustusliku kogumispensioniga (II pensionisambaga) liitunud, peab ta maksma enda eest kohustusliku kogumispensioni makset.

Makse tasutakse üks kord aastas ja makse summa arvutab Maksu- ja Tolliamet FIE ettevõtlustulu deklaratsioonil (vormil E) deklareeritud sotsiaalmaksuga korrigeeritud maksustatava tulu alusel ning väljastab FIE-le hiljemalt 30 päeva enne makse tasumise tähtpäeva (1. oktoobrit) maksuteate tasumisele kuuluva summa kohta. Samuti saab tasumisele kuuluvat summat vaadata tuludeklaratsiooni infolehelt.

FIE on kohustatud maksuteatel märgitud tasumisele kuuluva summa kandma Maksu- ja Tolliameti pangakontole hiljemalt 1. oktoobriks.

FIE enda eest tasutud kohustusliku kogumispensioni makset ei ole lubatud ettevõtlustulust maha arvata ja seda ei näidata vormil E ettevõtluse kuluna, vaid kajastatakse vormi A tabelis 9.1 („Töötuskindlustusmaksed ja kohustusliku kogumispensioni maksed").

Makse määr on **2%**, **4%** või **6%**. **Kogumispensioni makse määra muudatus alates 1. jaanuarist 2025**

FIE kohustuslikul kogumispensioni maksel on ülempiir. Ülempiiri arvutamise aluseks on **sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5** sätestatud ettevõtlustulu maksustamise ülempiir ehk 10-kordne töötasu alammäär. Maksustamisperiood on kalendriaasta, seega arvutatakse maksukohustuse ülemmäär 12 kuu alammäära summalt.

Kuna 2026. aastal muutus töötasu alammäär 1. aprillil, siis on maksimaalse kohustusliku kogumispensioni makse arvutamisel lähtutud kahe erineva töötasu alammäära järgi kehtinud kuude arvust.

FIE kohustusliku kogumispensioni makse maksimaalne suurus 2026. aastal on:

- ✓ 2% määra korral 2 234,40 eurot (886 × 10 × 3 × 2%) + (946 × 10 × 9 × 2%);
- ✓ 4% määra korral 4 468,80 eurot (886 × 10 × 3 × 4%) + (946 × 10 × 9 × 4%);
- ✓ 6% määra korral 6 703,20 eurot (886 × 10 × 3 × 6%) + (946 × 10 × 9 × 6%).

Kui FIE-l puudub maksustatav kasum, siis ta ei pea tasuma kohustusliku kogumispensioni makset.

Kogumispensionide seadus

Viimati uuendatud 22.05.2026

Töötuskindlustusmakse

FIE ei pea enda eest töötuskindlustusmakset maksma.

Kui FIE on tööandja, peab ta töötajale tehtud väljamaksetelt maksma töötuskindlustusmakset ja see on

FIE ettevõtlusega seotud kulu.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluse tulud ja kulud

Tulumaksuga maksustatakse ettevõtlusest saadud tulu, olenemata selle laekumise ajast. Deklareerida tuleb **kõik** ettevõtlusest saadud tulud (nii dokumentaalselt tõendatud kui ka tõendamata tulud).

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluse tulud

Ettevõtlustulu iseloomustab seotus iseseisva majandustegevusega.

ETTEVÕTLUSTULU ON:

- ✓ kauba tootmisest, müümisest või vahendamisest saadud rahasummad;
- ✓ teenuse osutamisest või muust tegevusest, k.a loomingulisest või teaduslikust tegevusest saadud tulu;
- ✓ ettevõtlusega seoses saadud rahalised toetused ja stipendiumid (sh seaduse alusel või riigieelarvest makstavad stipendiumid ning seaduse alusel saadud toetused);
- ✓ samuti PRIA poolt FIE-le antud toetused, mis laekuvad otse kolmandatele osapooltele, kuid oma olemuselt on FIE toetused;

  Näide
  FIE soetab endale 2020. aastal liisinguga kombaini hinnaga 160 000 eurot. FIE omafinantseeringuks on 60 000 eurot ning lisaks taotleb ta PRIA-lt lisafinantseeringuks investeerimistoetust. PRIA määratud toetuse summat (100 000 eurot) FIE arveldusarvele ei kanta, vaid kantakse otse liisingu andja arvelduskontole, vähendades sellega liisingu kohustust.

- Selline liisingulepingu rahaline kanne võrdsustatakse maksuarvestuses laekumisega arveldusarvele ja tasumisega arvelduskontolt.
  Seega tuleb FIE-l PRIA toetus (100 000 eurot) näidata tuludes – tuludeklaratsiooni vormi E real „Toetused" ning kuludes – real „Põhivara soetusmaksumus", s.t kulu, mis tehti põhivara soetamiseks.

- igasugune rahaline tulu, mida saadakse mitterahalises vormis (v.a mitterahalised toetused);

  Näide
  Hr Karu annab rendile renoveerimata ruumid 50 euroga kuus (ruumide rent on tema ettevõtlustuluks). Tulenevalt lepingust/kokkuleppest saab hr Karu rahalist tulu 30 eurot kuus, kuna rendile võtja tegeleb hr Karu eest renditud ruumide renoveerimisega. Ülejäänud rendi summa (20 eurot) tasaarveldatakse renoveerimise kuludega. Sellisel juhul on hr Karu ettevõtlustuluks ikkagi 50 eurot.

- rendi- või üüritulu ja litsentsitasu;
  Kui maksumaksja on FIE-na registreeritud ning saadud rendi- või üüritulu ja litsentsitasu on tema ettevõtlustuluks, siis selline tulu deklareeritakse vormil E. Kui nimetatud tulu ei ole ettevõtlustuluks, siis deklareeritakse see vormil A.
  Vara üürile või rendile andmisel või litsentsitasu saamisel võib füüsiline isik teha valiku, kas nimetatud tegevus on tema ettevõtlus või mitte. FIE-na saab ta saadud tulust mahaarvamisi teha, kuid peab tasuma ka sotsiaalmaksu.
  Kui renditava/üüritava vara soetamismaksumuse on FIE kandnud oma ettevõtluse kuludesse ning vara pole võetud isiklikku tarbimisse ja vara turuhinda ei ole lisatud ettevõtlustulule, siis sellelt varalt saadud rendi-/üüritulu puhul on **alati** tegemist ettevõtlustuluga.

- finantstulu (sh panga poolt makstud intressid, raha erikontol hoiustamise eest);
  Alates 2018. aastast maksustatakse kõik panga poolt makstavad intressid tulumaksuga. Kui pank on need saadud intressid deklareerinud maksudeklaratsioonis TSD ja need eeltäidetakse tuludeklaratsiooni vormil A, siis neid juba maksustatud intresse enam vormil E ei deklareerita.

- kahjukindlustuse varakindlustusjuhtumi korral saadud kindlustushüvitis, juhul kui selle kindlustusjuhtumiga seotud kindlustusmaksed või kindlustatud vara soetusmaksumuse on FIE oma ettevõtlustulust maha arvanud;

- ettevõtluses kasutatud vara võõrandamisest saadud tulu;

- isiklikku tarbimisse võetud vara turuhind;
  Vara võõrandamisest saadud tulu või isiklikku tarbimisse võetud vara turuhind loetakse ettevõtluse tuluks juhul, kui vara soetamismaksumus või varale tehtud parenduskulud on eelnevalt kantud ettevõtluse kuludesse.

- välismaal toimunud ettevõtlusest saadud tulu;

- Kui FIE teenib välisriigis ettevõtlustulu oma välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kaudu, siis ei maksustata seda tulu Eestis. Tulu ja tehtud kulud deklareeritakse vormi E tabelis 1 (valida maksustamise meetodiks „V“ – vabastusmeetod). Selleks, et seda tulu Eestis ei maksustata, peavad olema täidetud kõik järgmised tingimused:

  1. ettevõtlustulu on teenitud FIE välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kaudu
  2. välisriigis on saadud tulu maksustatud ning see on dokumentaalselt tõendatud
  3. tõendil on näidatud tasutud tulumaksu summa

- kõik muud tulumaksuseaduse alusel maksustatavad ettevõtlustulud.
  Näiteks loetakse ettevõtluse tuluks Maksu- ja Tolliameti poolt tagastatud või muu kohustusega tasaarveldatud käibemaks.

Ettevõtlustulu saadakse muuhulgas ka teenustasuna võlaõiguslike (nt ostu-müügilepingu, käsunduslepingu vms) lepingute alusel.

Tuludeklaratsiooni vormil E kajastatakse tulud koos käibemaksuga.

Ettevõtlustulude arvestusperiood on kalendriaasta, olenemata sellest mitu kuud FIE kalendriaasta jooksul tulu sai ja kas ta sai tulu ettevõtlusega tegelemise ajal, ettevõtluse peatamise ajal või pärast ettevõtluse lõpetamist. Seega tulumaksuseaduse kohaselt maksustatakse ettevõtlustulu olenemata selle laekumise ajast.

MIDA EI LOETA ETTEVÕTLUSTULUKS

Kuna füüsilise isiku ja FIE puhul on tegemist ühe ja sama isikuga, siis kõiki füüsilise isiku saadud tulusid ei loeta alati tema kui FIE ettevõtlustuluks. Siinkohal on vaja välja selgitada, mille eest füüsiline isik tulu saab. Järgnevalt näiteid, milliseid tulusid ei loeta isiku ettevõtlustuluks:

- palgatulu, mida saadakse töö- või teenistussuhtest;
  Olukorras, kus füüsiline isik töötab tööandja juures, allub tööandja juhtimisele ja kontrollile ning tema tööaja ja -kohustused on määranud tööandja.

- füüsilisele isikule kuuluvate väärtpaberite võõrandamisest saadav tulu;

- ettevõtlusega seotud ja seaduse alusel saadud mitterahalised toetused (näiteks põllumehele toetusena antud traktor);

- võetud laen, kuna see kuulub tagasimaksmisele;

- tulu, mis on maksustatud ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seaduse alusel ettevõtlustulu maksuga ettevõtluskonto (mitte FIE erikonto) kaudu. Ettevõtluskonto omanikul tuleb meeles pidada, et ta ei või samal või sarnasel tegevusalal tegutseda ka FIE-na.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluse kulud

MIS ON ETTEVÕTLUSE KULUD?

Kulu on ettevõtlusega seotud, kui see on tehtud maksustamisele kuuluva ettevõtlustulu saamise eesmärgil, on vajalik või kohane selle ettevõtluse säilitamiseks või arendamiseks ning kulu seos ettevõtlusega on selgelt põhjendatud, või on tehtud töötervishoiu ja tööohutuse tagamiseks töötajatele nõutava keskkonna loomisel (vastavalt **töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 13 lõikele 1**).

Et kulu oleks võimalik lugeda ettevõtluskuluks, peab see olema:

- tehtud maksumaksja enda poolt;
- tehtud sellel maksustamisperioodil, millise perioodi ettevõtlustulust kulu maha arvatakse;
- dokumentaalselt tõendatud;
- seotud maksumaksja enda, mitte kellegi teise ettevõtlusega.

ETTEVÕTLUSE KULUDEKS ON:

- põhivara soetamine ettevõtluse tarbeks (sh makstud vahendustasud ja lõivud); põhivara on vara, mida FIE kasutab tootmises või teenuse osutamisel pikema perioodi vältel kui üks aasta (nt maa, hooned või rajatised, masinad, seadmed, loomad, patendid, litsentsid jms);
- põhivara parendus- ja täienduskulud;
- vara, mis ei ole põhivara;

- ✓ soetatud kaubad (sh materjalid, tooraine, kütus, energia, pooltooted);
- ✓ soetatud teenused (sh ettevõtluses kasutatud pinna eest tasutud rendi- või üüritasud);
- ✓ FIE poolt oma töötajatele makstud palgad vm tasud;
- ✓ FIE poolt oma töötajatele tehtud väljamaksetelt makstud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmakse;
- ✓ FIE poolt oma töötajatele tehtud erisoodustused pärast nendelt tulu- ja sotsiaalmaksu tasumist;
- ✓ FIE ettevõtluses osaleva abikaasa eest tasutud sotsiaalmaks;
- ✓ muud ettevõtlusega seotud riiklikud maksud (maamaks, käibemaks, tollimaks, raskeveokimaks, teekasutustasu) ja kohalikud maksud (omavalitsusüksuste poolt oma haldusterritooriumil kehtestatud maksud, nt müügi-, reklaami- ja lõbustusmaks jne);
- ✓ finantskulud, ettevõtlusega seotud laenult või muult võlakohustuselt tasutud intressid (v.a maksukorralduse seaduse intressi arvestuse üldreegli alusel tasutud intressid);
- ✓ maksukorralduse seaduse alusel ajatatud maksuvõlalt peale ajatamise graafiku kinnitamist arvestatud ja tasutud intress (v.a maksuotsusega määratud maksukohustuselt arvestatud intress);
- ✓ FIE enda või oma töötajate eest tasutud täiend- ja ümberõppe kulud, kui täiendati olemasolevat eri-, kutse- või ametialaseid teadmisi või omandati ettevõtluses vajaminevaid uusi oskusi;

  Näide
  FIE osales raamatupidamise seaduse ja maksuseaduste muudatusi käsitleval koolitusel ning tasus selle eest ise. Kuna FIE peab ise oma raamatupidamisarvestust, siis võib ta sellise koolituse eest tasutud summad kanda ettevõtluse kuludesse.
- ✓ ettevõtluses kasutatava vara kindlustusmaksed;
- ✓ ettevõtluses kasutatud vara võõrandamisega seotud kulud;
- ✓ ettevõtluses kasutatavate litsentside, kauplemislubade või tegevuslubade eest makstud tasud jne;
- ✓ välisriigis tasutud sotsiaalmaks, kui FIE on esitanud Maksu- ja Tolliametile välisriigi maksuameti tõendi (vorm A1/E101), et ta on sotsiaalselt kindlustatud välisriigis ja sotsiaalmaksuga maksustamisel ei kohaldata Eesti sotsiaalmaksuseadust.

Vormil E kajastab ettevõtja oma ettevõtlusega seotud kulud koos tasutud käibemaksuga.

MIS EI OLE ETTEVÕTLUSE KULUD?

Tulumaksuseaduse § 34 sätestab kulud, mida ettevõtlusega seotud kuludeks ei loeta ja mida ei ole lubatud ettevõtlustulust maha arvata. Nendeks kuludeks on:

- ettevõtlustulult makstud tulumaks (sh tulumaksu avansilised maksed);
- seaduse alusel määratud ja maksustamisperioodil tasutud trahvid ja sunniraha ning maksukorralduse seaduse alusel tasutud intressid;

  Näide
  FIE-le, kes osutab veoteenuseid, määrati trahv kiiruse ületamise eest. Seda trahvisummat ei ole lubatud FIE ettevõtluse kuludesse kanda.

- maksumaksjalt erikonfiskeeritud vara maksumus;

  Näide
  FIE müüb turul lisaks oma kaubale ka ebaseaduslikult Eestisse toodud sigarette, mille eest ta on vahendajale maksnud. Politsei konfiskeerib sigaretid. FIE-l ei ole lubatud nende eest makstud summat oma ettevõtluse kuludes näidata.

- kõrgendatud määra järgi tasutud keskkonnatasu vastavalt keskkonnatasude seadusele ning seadusega sätestatud nõuete rikkumise või saastamisega looduskeskkonnale ning kolmandale isikule tekitatud kahju hüvitamise tasu;
- kulusid, mis on tehtud tulumaksuseaduse kohaselt tulumaksuga mittemaksustatavate toetuste arvel;
- kahju, mis tekkis vara turuhinnast madalama hinnaga võõrandamisest maksumaksjaga seotud isikule, v.a juhul, kui selliselt kahjult on makstud erisoodustuse tulumaks;
- kahju, mis tekkis maksumaksjaga seotud isikult turuhinnast kõrgema hinnaga ostetud vara võõrandamisest;
- pistis ja altkäemaks;
- Eestis või välisriigis tasutud sotsiaalkindlustuse maksud või maksed, mille tasumise eesmärk oli isikule pensioni-, ravi-, emadus-, töötus-, tööõnnetus- või kutsehaiguskindlustuse tagamine, kui ettevõtlustulu sotsiaalmaksuga maksustamisel kohaldatakse Eesti sotsiaalmaksuseadust;

- kohustusliku kogumispensioni makse;
- füüsilisele isikule teenuse eest makstud summa, mis maksustatakse ettevõtlustulu lihtsustatud maksustamise seaduse alusel e ettevõtluskonto kaudu
- tulumaksust vabastatud ettevõtlustulu (välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kaudu teenitud ja välisriigis maksustatud tulu) saamiseks tehtud kulud (tulu deklareeritud vormi E tabelis 1 ja valitud „vabastusmeetod");
- sotsiaalmaksuseaduses nimetatud arvestuslik haigushüvitis, mis on sotsiaalmaksust vabastatud.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Kulude mahaarvamine ja piirangud mahaarvamisel

KULUDE MAHAARVAMISE ÕIGUS

Registreeritud FIE-l (ka notaril ja kohtutäituril) on lubatud oma ettevõtlustulust maha arvata kõik tema poolt maksustamisperioodil tehtud dokumentaalselt tõendatud ettevõtlusega seotud kulud.

Maksuarvestuses peavad algdokumendid (dokumentaalne tõendus) vastama **raamatupidamise seaduse §-s 7** sätestatud nõuetele.

Kui tehtud kulu on ettevõtlusega seotud vaid osaliselt, siis võib seda ettevõtlustulust maha arvata vaid ettevõtlusega seotud ulatuses.

Kui isik ei ole FIE-na registreeritud, siis ei ole tal ka õigust ettevõtlustulust mahaarvamisi teha.

Enne FIE-na registreerimist tehtud kulud on samuti lubatud ettevõtlustulust maha arvata, kui need on seotud ettevõtja registreerimisega või ettevõtluse alustamiseks vajalike tegevuslubade ja registreeringute saamisega.

PIIRANGUD KULUDE MAHAARVAMISEL

Teatud kulutuste tulust mahaarvamisel tuleb arvestada tulumaksuseaduses sätestatud piiranguid (**tulumaksuseaduse § 33**).

- Külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud ja dokumentaalselt tõendatud kulutusi toitlustamisele, majutamisele, transpordile või meelelahutusele ei või maha arvata rohkem kui 2% ettevõtlustulust, millest on eelnevalt maha arvatud kulud. Lisaks 2%-le võib külaliste vastuvõtuks tehtud kulusid maha arvata kuni 32 euro ulatuses kalendrikuu kohta.

- Reklaami eesmärgil üle antud kauba või teenuse kulu, mille väärtus ilma käibemaksuta ei ületa 10 eurot.

- FIE enda tervise edendamiseks tehtud kulu 100 eurot kvartalis **tulumaksuseaduse § 48 lg 5**[5] tingimustel. Teisisõnu: samadel tingimustel, mis töötajate eest tehtud tervisekulusid, ei loeta erisoodustuseks.

- FIE ajutiselt teises riigis tegutsedes tehtud FIE enda dokumentidega tõendatud toitlustamise kulud tingimusel, et enne välisriigis tegelemist on toimunud tegevus Eestis ning pärast välisriigis tegutsemist jätkub tegevus Eestis ehk teisisõnu: oluline osa tegevusest toimus Eestis (s.t 25%-st väiksem osa käibest või tegevusajast on välisriigis). Esimese 15 päeva jooksul on piiriks 50 eurot päeva kohta ja alates 16. päevast 32 eurot päeva kohta.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtlustulust suuremate kulude edasikandmine

Kui lubatud mahaarvamiste (**tulumaksuseaduse § 32 lg-tes 1–3** nimetatud) summa ületab maksumaksustamisperioodi ettevõtlustulu, võib FIE ettevõtlustulu ületava kulude summa (edaspidi *edasikantud kulud*) maha arvata kuni kümne järgneva aasta maksustamisperioodi ettevõtlustulust (**tulumaksuseaduse § 35**).

Alates 2018. aastast pikendati kulude edasikandmise perioodi seitsmelt aastalt kümnele aastale. Kümnele aastale üleminek toimub järk-järgult:

- 2018. a tulusid ületanud kulud saab edasi kanda kuni 8 aastat

- 2019. a tulusid ületanud kulud saab edasi kanda kuni 9 aastat

- ✓ 2020. a tulusid ületavad kulud saab edasi kanda kuni 10 aastat

Ettevõtlustulu sotsiaalmaksuga korrigeerimisel maksustamisele kuuluvat ettevõtlustulu ületav sotsiaalmaksusumma kantakse ka edasi järgmistele perioodidele kahjumi edasikandmise reeglite alusel.

Näide
Tulu enne sotsiaalmaksuga korrigeerimist on 385 eurot. FIE sotsiaalmaksu aasta miinimumkohustus on 1861,20 eurot. Sotsiaalmaksuga korrigeerimisel tekkivat kahju 1476,20 eurot (385 – 1861,20 = –1476,20) saab kanda järgmistele aastatele.

Kui edasikantud kulusid tekib mitmel maksustamisperioodil, võetakse need kulud arvele aastate kaupa vastavalt tekkimise järjekorrale. Edasikantud kulude arvestust peetakse tuludeklaratsiooni vormi E tabelis 3.

Kui edasikantud kulude summa on suurem kui maksustamisperioodi ettevõtlustulu, arvatakse edasikantud kulud ettevõtlustulust maha osaliselt ning jääk (ehk mahaarvamata osa) kantakse edasi järgmistele maksustamisperioodidele.

Näide
2017. aastal teenis FIE tulusid summas 10 000 eurot, samal maksustamisperioodil tegi FIE ettevõtlusega seotud kulutusi summas 12 000 eurot. FIE deklareerib ettevõtlustulu ületava kulude summa 2000 eurot 2017. aastal edasikantud kuluna.
2018. aastal teenib sama FIE tulusid summas 5000 eurot ja teeb kulusid 4500 euro eest. Ettevõtlustulemiga summas 500 eurot kustutab FIE oma 2017. aastal edasikantud kulu osaliselt (500 eurot).
Osaliselt tuludest maha arvamata kulu 1500 eurot kantakse edasi järgmisele, 2019. aasta maksustamisperioodile. 2019. aasta ettevõtlustulem on 1000 eurot. Selle summaga kustutab ta 2017. aastal tekkinud ja veel kasutamata kahjumit 1500 eurot 1000 euro võrra ning tuludest maha arvamata kulu 500 eurot kantakse edasi järgmisele 2020. aasta maksustamisperioodile.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE maksusoodustused

FIE maksuarvestust võivad mõjutada järgmised asjaolud:

- ✓ **erikonto** olemasolu
- ✓ **täiendav põllumajanduslik mahaarvamine**
- ✓ **täiendav mahaarvamine metsamaterjali ja raieõiguse müügitulust ning Natura 2000 erametsamaa toetusest**

Kui erikonto võimaldab koguda raha suuremate investeeringute tarbeks, siis täiendavad mahaarvamised on otseselt seotud põllumajandusliku tootmise, Natura 2000 erametsamaa toetuse ning metsamaterjali ja raieõiguse müügituluga.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Erikonto

Äriregistris registreeritud FIE-l on õigus avada Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi residendist krediidiasutuses või mitteresidendist krediidiasutuse lepinguriigis registreeritud filiaalis üks erikonto, millele ta võib kanda ainult ettevõtlusest saadud tulud ja seoses ettevõtlusega saadud toetused ning hüvitised.

Erikonto kasv maksustamisperioodil arvatakse maha sama perioodi ettevõtlustulust ja kahanemine liidetakse ettevõtlustulule. Erikontol oleva summa kahanemist ei lisata maksustamisperioodi ettevõtlustulule, kui erikonto antakse ettevõtluse jätkamise eesmärgil üle teisele isikule **tulumaksuseaduse § 37 lõikes 7** nimetatud juhul.

Erikontol oleva summa kasvu maksustamisperioodil saab sama perioodi ettevõtlustulust maha arvata juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- ✓ erikontole kantakse 10 tööpäeva jooksul laekumisest arvates ettevõtluse tuluna arvestatud summad ja seoses ettevõtlusega saadud toetused ning hüvitised;
- ✓ kui erikontol oleva summa kasv maksustamisperioodil ületab sama maksustamisperioodi ettevõtlustulu ning seoses ettevõtlusega saadud toetuste ja hüvitiste summat, millest on tehtud **tulumaksuseaduse §-s 32** lubatud ettevõtlusega seotud mahaarvamised, siis nimetatud tulemit ületavat osa maksustamisperioodi ettevõtlustulust maha ei arvata;
- ✓ seda osa erikonto kahanemisest, mida tulude vähendamiseks ei kasutatud, ettevõtlustulule ei

- ✓ liideta;

- ✓ Eestis mittemaksustatava ettevõtlustulu (välisriigist saadud ja märgitud maksustamise meetodiks „V" – „vabastusmeetod") kandmisel erikontole ei loeta seda konto kasvuks ja selle summaga ei saa vähendada Eestis maksustatavat ettevõtlustulu ning selle summa erikontolt äravõtmisel ei suurendata sellega Eestis maksustatavat tulu.

FIE võib lasta ettevõtluse tuludena laekunud summad ka otse erikontole kanda, siis ei ole enam kümmet tööpäeva vaja arvestada. Üldjuhul käsitletakse tööpäevadena päevi esmaspäevast reedeni. Kui tööpäevade hulka satub pühade ja tähtpäevade seadusega sätestatud rahvus- või riigipüha, siis on tegemist puhkepäevaga.

Erikontoks on ettevõtja poolt avatud tavaline arvelduskonto, mille FIE võtab kasutusse oma ettevõtluse erikonto tarbeks. Konto vahetamisel ehk ühest pangast teise üleviimisel tuleb kogu kontol olnud summa uuele kontole üle kanda 10 tööpäeva jooksul vana konto sulgemisest arvates. Erikonto kasutamine ja maksustamine on reguleeritud **tulumaksuseaduse § 36 lg-tega 7, 7[1], 7[2] ja 8**.

Eraldi erikonto avamisest Maksu- ja Tolliametit teavitama ei pea, erikonto olemasolust annab FIE teada **tuludeklaratsiooni vormi E** tabeli 2 täitmisega.

Erikontot on võimalik kasutada raha kogumiseks suuremate investeeringute tarbeks, ilma et kontol olevat summat maksustamisperioodi lõpus, millal tulu laekus, maksustatakse.

Erikontol hoitud raha eest saadud intressid loetakse ettevõtlustuluks ja maksustatakse tulumaksuga sellel maksustamisperioodil, millal intressi saadi, kui pank ei ole intresse välja makstes intressidelt tulumaksu kinni pidanud. Ettevõtluse lõpetamisel liidetakse erikontol olev eelnevalt maksustatava ettevõtlustulu vähendamiseks kasutatud summa lõpetamise perioodi ettevõtluse maksustatavale tulule (v.a intressid).

Erikontole ei kanta maksuhalduri poolt tagastatavat tulumaksu, kuna see ei ole ettevõtlustulu, mistõttu tuludeklaratsioonil tulumaksu tagastamiseks erikontot (erikonto arveldusarve numbrit) ei näidata.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Täiendav põllumajanduslik mahaarvamine

Alates 2021. aastast FIE, kes tegeleb põllumajandusliku tootmisega ja saab tulu omatoodetud põllumajandussaaduste realiseerimisest, võib saadud maksustamisperioodi tulust peale dokumentaalselt tõendatud kulude mahaarvamist veel täiendavalt ilma kuludokumentideta maha arvata kuni 5000 eurot (**tulumaksuseaduse § 32 lg 4**).

Näiteks, kui 2021. aastal omatoodetud põllumajandussaaduste realiseerimise tulem on pärast dokumentaalselt tõendatud kulutuste mahaarvamist 3597 eurot, siis ei saa täiendavat mahaarvamist arvesse võtta rohkem kui 3597 eurot.

Kuni aastani 2020 (kaasa arvatud) oli mahaarvamise suurus kuni 2877 eurot ning kehtis nõue, et müüdud põllumajandussaadused oleksid töötlemata. Kehtinud nõue kohaselt ei loeta töötlemiseks põllumajandussaaduste puhastamist, sorteerimist, tükeldamist, kuivatamist, jahutamist ega pakendamist (**tulumaksuseaduse § 32 lg 5**).

Viimati uuendatud 08.01.2025

Metsamaterjali müügitulu ja Natura 2000 toetus

TÄIENDAV MAHAARVAMINE METSAMATERJALI JA RAIEÕIGUSE MÜÜGITULUST NING NATURA 2000 ERAMETSAMAA TOETUSEST

FIE võib **talle kuuluvalt kinnisasjalt** raieõiguse ja metsamaterjali võõrandamisest saadud tulust ning Natura 2000 erametsamaa toetusest peale dokumentaalselt tõendatud kulude mahaarvamist ilma kuludokumentideta veel täiendavalt maha arvata kuni 5000 eurot (**tulumaksuseaduse** § 32 lg 4¹). Täiendav maksuvabastus ei saa tekitada maksustamisperioodil kahjumit, nagu ka maksustamisperioodil kasutamata maksuvabastuse osa ei kanta edasi järgnevatele maksustamisperioodidele.

Metsamaterjal **metsaseaduse** tähenduses on langetatud puu ja puutüvi ning puutüve järkamisel saadud tüveosa, raidmed. Maksustamisel võetakse aluseks metsaseaduses sätestatud metsamaterjali mõiste ning sellest tulenevalt ei käsitleta metsamaterjalina tulumaksuseaduses sätestatud soodustuse saamisel töödeldud metsamaterjali, nt järgatud ja lõhutud küttepuid ega ka hakkepuitu.

Lisainfo

Metsa võõrandamisest saadud tulu maksustamine
Metsamaterjali ja raieõiguse võõrandamisest saadud tulu ning Natura 2000 erametsamaa toetuse deklareerimisest

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE ja käibemaks

Kõikidel käibemaksukohustuslastel, sh FIE-del, toimub käibemaksuarvestus ühtsetel alustel.

Käibemaksuga maksustatakse:

- ✓ käive (v.a maksuvaba käive), mille tekkimise koht on Eesti;
- ✓ kauba import Eestisse (v.a maksuvaba import);
- ✓ teenuse osutamine, mille käibe tekkimise koht ei ole Eesti (v.a maksuvaba käive);
- ✓ maksuvaba käive, mida on vastavalt seaduses toodud võimalusele maksustatud;
- ✓ Euroopa Liidu sisene kauba soetamine (v.a maksuvaba ühendusesisene soetus).

FIE maksab käibemaksu juhul, kui ta on Maksu- ja Tolliametis **käibemaksukohustuslasena registreeritud** (omab käibemaksukohustuslasena registreerimise numbrit). Käibemaksu tasumise kohustus võib aga tekkida ka FIE-l, kes käibemaksukohustuslasena registreeritud ei ole, kuid kes soetab teisest Euroopa Liidu liikmesriigist uue transpordivahendi või aktsiisikauba (v.a siis, kui aktsiisikaup soetatakse isiklikuks otstarbeks). Samuti peab käibemaksu deklareerima ja tasuma FIE, kes ei ole käibemaksukohustuslane, kuid kes lisab enda poolt väljastatavale arvele käibemaksu. Arvestada tuleb aga seda, et käibemaksukohustuslasena registreerimata isikul ei ole sisendkäibemaksu mahaarvamise õigust.

Maksustatava käibe maksumäärad on 0%, 9%, 13%, 24%.

Käibemaksuga maksustamise periood on kalendrikuu.

Käibedeklaratsioon (vorm KMD) esitatakse Maksu- ja Tolliametile maksustamisperioodile järgneva kuu 20. kuupäevaks, samaks ajaks tasutakse käibemaks Maksu- ja Tolliameti pangakontole.

Viimati uuendatud 03.07.2025

FIE registreerimine käibemaksukohustuslasena

Käibemaksukohustuslasena registreerimise kohustus

Kui FIE **käibemaksuseaduse (KMS) § 19[1] lõikes 3** loetletud tehingute, mille käibe tekkimise koht on Eesti, käive ületab kalendriaasta algusest arvates 40 000 eurot, on ta kohustatud kolme tööpäeva jooksul alates nimetatud suuruses käibe tekkimise päevast esitama Maksu- ja Tolliametile avalduse enda **käibemaksukohustuslasena registreerimiseks**. Registreerimiskohustust ei teki, kui FIE kogu käibe moodustab maksuvaba ja nullprotsendilise käibemaksumääraga maksustatav käive (välja arvatud juhul, kui käive tekib kauba ühendusesisesest käibest).

NÄIDE

Kui FIE käive ületab 40 000 eurot 2. kuupäeval, reedel, tuleb avaldus käibemaksukohustuslasena registreerimiseks esitada Maksu- ja Tolliametile hiljemalt kolme tööpäeva jooksul, seega 7. kuupäeval, kolmapäeval. Maksu- ja Tolliamet registreerib isiku käibemaksukohustuslasena sellest päevast, millal piirmäär (40 000 eurot) ületati. Toodud näites registreeritakse FIE käibemaksukohustuslasena alates 2. kuupäevast.
Registreerimise otsuse tegemiseks on Maksu- ja Tolliametil avalduse saamisest arvates aega viis tööpäeva. Toodud näite puhul tähendab see seda, et hiljemalt 14. kuupäeval, kolmapäeval, peab käibemaksukohustuslasena registreerimise otsus olema FIE-le teatavaks tehtud.

Maksu- ja Tolliametil on õigus ettevõtluse alustamise või selle olemasolu tõendamiseks nõuda lisadokumente. Sellisel juhul teeb Maksu- ja Tolliamet otsuse 5 tööpäeva jooksul lisadokumentide esitamisest arvates.

FIE ei pea ennast käibemaksukohustuslasena registreerima, kui tema käive on tekkinud ainult oma ettevõtluses kasutuses olnud põhivara võõrandamisest. FIE peab ennast registreerima ka juhul, kui tal puudub muu käive, kuid ta on aasta algusest arvates võõrandanud Euroopa Liidu liikmesriigi käibemaksukohustuslasele kaupa summas, mis ületab 40 000 eurot.

Vabatahtlik registreerimine

Kui FIE **käibemaksuseaduse § 19[1] lõikes 3** loetletud tehingute käive ei ole ületanud 40 000 eurot või kui sellist käivet ei ole veel tekkinud, on FIE-l võimalus end käibemaksukohustuslasena registreerida vabatahtlikult. Soovitavalt võikski FIE end käibemaksukohustuslasena registreerida veidi varem, enne 40 000 eurot suuruse käibe täitumist. See aitab vältida probleeme käibemaksukohustuste täitmisel, mis tekivad kohe alates 40 000 euro suuruse käibe ületamise päevast, kuid Maksu- ja Tolliameti vastavasisuline otsus ei ole veel maksumaksjani jõudnud ning ka käibemaksukohustuslasena registreerimise number ei ole veel teada.

Kui selline olukord siiski tekib, tuleb käibemaksukohustuslasena registreerimise avalduse esitamise ja otsuse tegemise vahelisel ajal tekkinud käibelt seaduse kohaselt ikkagi käibemaksu arvestada; võimalusel tuleks arved väljastada hiljem (arve väljastatakse 7 kalendripäeva jooksul). N-ö üleminekuperioodil väljastatud ja **KMS § 37** nõuetele mittevastavad arved tuleb hiljem seaduse

nõuetega kooskõlla viia, seda muuhulgas klientide huvides, sest nõuetele mittevastava arve alusel ei tohi sisendkäibemaksu maha arvata.

Vabatahtlikult registreerimise tingimuseks on asjaolu, et FIE tegeleb või hakkab tegelema ettevõtlusega, mille tulemusena on tekkinud või tekib maksustatav käive. Nimetatud juhul registreeritakse FIE käibemaksukohustuslasena avalduse saamise kuupäeva või tema poolt soovitava ja avalduses märgitud hilisema kuupäeva seisuga.

Kui isik ettevõtlusega ei tegele ega alusta ettevõtlust, siis Maksu- ja Tolliamet teda käibemaksukohustuslasena ei registreeri.

Viimati uuendatud 30.01.2025

Registreerimiskohustuse aja kindlakstegemine

(40 000 euro suuruse käibe täitumine)

Kui FIE maksustatav käive ei ületanud eelmisel kalendriaastal ega jooksva kalendriaasta algusest arvates 200 000 eurot, võib (vabatahtlik) FIE valida, kas ta lähtub käibemaksuarvestuse pidamisel KMS-is sätestatud üldkorrast (tekkepõhine käibemaksuarvestus) või **KMS §-s 44** sätestatud erikorrast (kassapõhine käibemaksuarvestus).

Kui eelpool nimetatud piirmäär (200 000 eurot) on eelmisel kalendriaastal või jooksva kalendriaasta algusest arvates ületatud, tuleb käibemaksuarvestust pidada üldkorra kohaselt.

Maksustatava käibe piirmäära arvestamisel võib FIE valida, kas ta lähtub KMS-is sätestatud üldkorrast või KMS §-s 44 sätestatud erikorrast.

Üldkorra kohaselt on käive tekkinud päeval, millal esimesena tehti üks toimingutest:

- ✓ kas kaup lähetati (teenus osutati) ostjale või
- ✓ laekus raha kauba (teenuse) eest.

Erikorra kohaselt on käive tekkinud päeval, millal laekus raha kauba (teenuse) eest. Erikorda pidav FIE peab registreerimiskohustuse piirmäära arvestust samuti kassapõhiselt.

Näide 1

Kaup lähetati (teenus osutati) varem, kui raha laekus.

Arve nr 1	20. jaanuar	Summas 9835 eurot	Tasumine 17. veebruar	Summas 9835 eurot
Arve nr 2	10. veebruar	Summas 11 113 eurot	Tasumine 1. märts	Summas 11 113 eurot
Arve nr 3	14. märts	Summas 9835 eurot	Tasumine 20. aprill	Summas 9835 eurot
Arve nr 4	10. aprill	Summas 9835 eurot	Tasumine 26. mai	Summas 9835 eurot
		Kokku: 40 618 eurot		

Üldkorras arvestuse pidamisel ületas käive 40 000 eurot 10. aprillil ja raha saamise järgi ehk kassapõhise arvestuse korral ületas käive 40 000 eurot 26. mail. Mõlemal juhul peab FIE käibemaksukohustuslasena registreerimise avalduse esitama hiljemalt 3 tööpäeva jooksul. Kõigile sama päeva (näites 10. aprilli või 26. mai) arvetele peab FIE lisama käibemaksu.

Näide 2

Kaup lähetati (teenus osutati) samaaegselt raha laekumisega (näiteks jaekaubanduse puhul). Kauba või teenuse eest tasuti sularahas järgmiselt:

Jaanuar	3678 eurot	
Veebruar	3551 eurot	aasta algusest 7229 eurot
Märts	4317 eurot	aasta algusest 11 546 eurot
Aprill	4317 eurot	aasta algusest 15 863 eurot

Mai	4637 eurot	aasta algusest 20 500 eurot
Juuni	4317 eurot	aasta algusest 24 817 eurot
Juuli	3998 eurot	aasta algusest 28 815 eurot
August	3998 eurot	aasta algusest 32 813 eurot
September	4307 eurot	aasta algusest 37 120 eurot
1. oktoober 2. oktoober 3. oktoober 4. oktoober	696 eurot 728 eurot 696 eurot 765 eurot	**Kokku: 40 005 eurot**

Nii üldkorras kui ka kassapõhise arvestuse puhul ületas käive 40 000 eurot 4. oktoobril.
FIE peab käibemaksukohustuslasena registreerimise avalduse esitama hiljemalt 3 tööpäeva jooksul.
Kõigile sama päeva arvetele (nt 4. oktoober) peab FIE lisama käibemaksu.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Registreeritud käibemaksukohustuslase kohustused

Käibemaksukohustuslasena registreerimise päevast alates peab FIE täitma käibemaksukohustuslase kohustusi, sealhulgas:

- ✓ lisama võõrandatava kauba või osutatava teenuse maksustatavale väärtusele käibemaksu;
- ✓ esitama käibedeklaratsiooni KMD ja selle lisa (KMS § 27);
- ✓ arvutama tasumisele kuuluva käibemaksusumma (KMS § 29);
- ✓ tasuma käibemaksu (KMS § 38);

- ✓ säilitama dokumente ja pidama arvestust (KMS § 36);
- ✓ esitama KMS § 37 nõuetele vastavaid arveid.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Sisendkäibemaks

Registreeritud käibemaksukohustuslasel on õigus oma maksustatava käibe maksustatavalt väärtuselt arvutatud käibemaksust maha arvata sisendkäibemaks, s.o oma maksustatava käibe tarbeks teiselt käibemaksukohustuslaselt soetatud kauba või saadud teenuse eest tasumisele kuuluv käibemaks ning imporditud kauba eest tasutud või tasumisele kuuluv käibemaks.

Näide
FIE (käibemaksukohustuslane; käibemaksuarvestus üldkorrapõhine) ostis septembris teiselt käibemaksukohustuslaselt ettevõtluse tarbeks kaupu summas 64 eurot (maksustatav väärtus), millele lisandus käibemaks 15,36 eurot (64 × 24% = 15,36).
FIE müüs septembris kauba edasi 96 euro eest (kauba maksustatav väärtus), millele ta lisas käibemaksu summas 23,04 eurot (96 × 24% = 23,04).
Selle maksustamisperioodi käibedeklaratsioonis võib FIE oma maksustatava käibe maksustatavalt väärtuselt (96 eurot) arvestatud käibemaksust (23,04 eurot) maha arvata teiselt käibemaksukohustuslaselt ostetud kauba eest tasumisele kuuluva käibemaksu (15,36 eurot).

Antud näite puhul FIE:

- ✓ arvestas käibemaksu 23,04 eurot (96 × 24%);
- ✓ arvestas sisendkäibemaksu 15,36 eurot (64 × 24%);
- ✓ esitas 20. oktoobriks (septembri eest) käibedeklaratsiooni ning tasus samaks ajaks Maksu- ja Tolliameti pangakontole 7,68 eurot (23,04 – 15,36 = 7,68).

FIE deklareeris käibemaksu käibedeklaratsioonil järgmiselt:

22% määraga maksustatavad toimingud ja tehingud, sh	1	96,00

Käibemaks kokku (24% lahtrist 1 + 22% lahtrist 1^2 + 20% lahtrist 1^1 + 9% lahtrist 2 + 5% lahtrist 2^1 + 13% lahtrist 2^2)	+	4	23,04
Kokku sisendkäibemaksu summa, mis on seadusega lubatud maha arvata	-	5	15,36
Tasumisele kuuluv käibemaks (lahter 4 + lahter 4^1 – lahter 5 + lahter 10 – lahter 11)	+	12	7,68

Sisendkäibemaksuna on õigus maha arvata ka käibemaks ettevõtlusega tegelevalt välisriigi isikult saadud teenustelt, Euroopa Liidu liikmesriigi käibemaksukohustuslaselt soetatud kaubalt ja muu kauba soetamiselt, millelt tuleb käibemaksu arvestada Eesti käibemaksuseaduse alusel.

Samas peab FIE arvestama sellega, et kui ta kasutab kaupa või teenust nii ettevõtluse maksustatava käibe tarbeks kui ka ettevõtlusega mitteseotud eesmärkidel (tegevus üksikisikuna), siis võib ta maha arvata ainult ettevõtluses maksustatava käibega seotud tehingute tarbeks kasutatava kauba või teenuse sisendkäibemaksu (**KMS § 29 lg 4**).

Sisendkäibemaksu saab maha arvata ainult sellelt kaubalt või teenuselt, mis on soetatud perioodil, millal FIE on käibemaksukohustuslasena registreeritud. Sisendkäibemaksu ei ole õigus maha arvata, kui soetatud kaupa või teenust kasutatakse maksuvaba käibe tarbeks või ettevõtlusega mitteseotud eesmärgil. Kui FIE poolt tehtud kulu on ettevõtlusega seotud vaid osaliselt, võib kulu ettevõtlustulust maha arvata vaid ettevõtlusega seotud ulatuses ja ka sisendkäibemaksu ettevõtlusega seotud ulatuses.

KMS § 30 lõigetes 3–9 on sätestatud sisendkäibemaksu mahaarvamine ostetud sõiduautolt ja sõiduauto tarbeks tehtud kuludelt. KMSis on ka sõiduauto mõiste, millele sisendkäibemaksu mahaarvamise piirang kehtib.

Sõiduauto soetamisel rakendatakse sisendkäibemaksu mahaarvamise piirangut, kui sõiduauto on soetatud pärast 1. detsembrit 2014. Piirang tähendab eelkõige seda, et ettevõtluses kasutatava sõiduauto soetamisel või kasutuslepingu alusel kasutamisel saab sisendkäibemaksu maha arvata mitte rohkem kui 50 protsenti. Samuti rakendub antud piirang sõiduauto tarbeks kaupade soetamisel ja teenuse saamisel, seda ka juhul, kui sõiduauto on soetatud enne 1. detsembrit 2014. Sisendkäibemaksu piirangut ei kohaldata sõiduautode soetamisel juhul, kui sõiduauto soetatakse edasimüügi eesmärgil.

Viimati uuendatud 03.07.2025

Kassapõhise käibemaksuarvestuse erikord

Kui FIE maksustatav käive ei ületanud eelmisel kalendriaastal ja jooksva kalendriaasta algusest arvates 200 000 eurot (arvesse ei võeta põhivara võõrandamist ja kinnisasja juhuslikku kaubana võõrandamist), võib (vabatahtlik) FIE soovi korral pidada käibemaksuarvestust kassapõhiselt. Erikorra pidamise väga oluliseks eeltingimuseks on sellest Maksu- ja Tolliameti eelnev kirjalik teavitamine kas enda käibemaksukohustuslasena registreerimisel või hiljemalt kassapõhise käibemaksuarvestuse kasutuselevõtmisele eelneval maksustamisperioodil.

Kassapõhist arvestust pidava FIE puhul on käive tekkinud kauba või teenuse saajalt osalise või täieliku makse laekumisel.

Näide
FIE teavitas Maksu- ja Tolliametit, et hakkab kassapõhist käibemaksuarvestust pidama 1. maist. Kauba müüs (lähetas) ta 25. mail. Raha müüdud kauba eest laekus 10. juunil, seega tekkis kauba käive 10. juunil.

Sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus tekib ettevõtluses maksustatava käibe tarbeks soetatud kauba või saadud teenuse eest osalisel või täielikul tasumisel, s.t kui kauba soetamise või teenuse saamise eest tasutud ei ole, siis sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus puudub.

Näide
FIE soetas ettevõtluses maksustatava käibe tarbeks kauba 30. mail, mille eest toimus täielik tasumine 6. juunil. Sellisel juhul tekib sisendkäibemaksu mahaarvamise õigus juunikuu KMD-l (esitamise tähtaeg 20. juulil).

Nii tekkepõhist kui kassapõhist käibemaksuarvestust pidaval FIE-l on kohustus esitada koos käibedeklaratsiooniga maksustamisperioodile järgneva kuu 20. kuupäevaks **käibedeklaratsiooni lisa vormil KMD INF**.

KASSAPÕHISEST KÄIBEMAKSUARVESTUSEST LOOBUMINE

Kassapõhisest käibemaksuarvestusest loobumine võib olla kas vabatahtlik või kohustuslik.

Vabatahtlikul, s.t FIE maksustatav käive ei ületa kalendriaasta algusest arvates 200 000 eurot, loobumisel teavitab FIE sellest kirjalikult Maksu- ja Tolliametit hiljemalt loobumisele eelneval maksustamisperioodil.

Näide
FIE soovib loobuda kassapõhisest käibemaksuarvestusest alates 1. septembrist. Sellisel juhul tuleb teavitus esitada hiljemalt augusti jooksul.

FIE-l on kohustus erikorra pidamisest loobuda, kui FIE maksustatav käive (arvesse ei võeta põhivara

võõrandamist ja kinnisasja juhuslikku kaubana võõrandamist) ületab kalendriaasta algusest arvates 200 000 eurot. Nimetatud suuruses käibe tekkimisele järgneva kalendrikuu esimesest kuupäevast erikorda pidada ei ole lubatud. Kohustuslikul erikorra pidamisest loobumisel teavitab FIE sellest kirjalikult Maksu- ja Tolliametit hiljemalt esimesel maksustamisperioodil, millest alates loobuti erikorra pidamisest.

Näide
Erikorda pidaval FIE-l täitub maksustatava käibe piirmäär mais. Sellisel juhul on FIE-l kohustus esitada Maksu- ja Tolliametile teavitus hiljemalt juuni jooksul.

Lisainfo

Käibedeklaratsiooni andmed ja selle täitmise juhised
Kassapõhisest käibemaksuarvestusest
Kassapõhise käibemaksuarvestuse erikorra rakendamine

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE käibemaksukohustuslaste registrist kustutamine

FIE võib esitada avalduse enda **käibemaksukohustuslaste registrist kustutamiseks** juhul, kui tema **käibemaksuseaduse § 19[1] lõikes 3** loetletud tehingute, mille käibe tekkimise koht on Eesti, käive ei ole ületanud jooksval ega eelmisel kalendriaastal ja ei ületa tema arvestuste kohaselt ka järgneva 12 kuu jooksul 40 000 eurot.

Maksu- ja Tolliametil on õigus FIE käibemaksukohustuslaste registrist kustutada juhul, kui FIE:

- ✓ ei ole esitanud käibedeklaratsioone kuue viimase järjestikuse maksustamisperioodi kohta või
- ✓ ei tegele ettevõtlusega Eestis.

Viimati uuendatud 30.01.2025

Käibemaksuarvestus ettevõtluse lõpetamisel

Kui tegevust lõpetav FIE on käibemaksukohustuslane, tuleb tal esitada Maksu- ja Tolliametile avaldus käibemaksukohustuslaste registrist kustutamiseks.
Juhul kui tegevuse lõpetamise ajaks on jäänud võõrandamata kaupu, mille soetamisel on sisendkäibemaks maha arvatud, tuleb viimasel Maksu- ja Tolliametile esitataval käibedeklaratsioonil deklareerida võõrandamata kaupade maksustatav väärtus ning tasuda käibemaks.

Kui tegemist on FIE ettevõtluses kasutuses olnud põhivaraga (sh kinnisasi), mille soetamisel on ta sisendkäibemaksu maha arvanud, siis põhivarale ei lisata käibemaksu, vaid tuleb teha sisendkäibemaksu ümberarvestus. Ümberarvestus tuleb teha juhul, kui põhivara on kasutatud ettevõtluses alla 5 aasta või kinnisasja alla 10 aasta. Kui põhivara on kasutuses olnud rohkem kui 5 aastat või kinnisasi rohkem kui 10 aastat, siis oma tarbeks võtmisel ei tule nendelt käibemaksu tasuda ning ei tule teha ka sisendkäibemaksu ümberarvestust (**KMS § 29 lõige 10**).

Lisainfo Käibemaksuseadus

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE ja pakendiaktsiis

FIE on pakendiaktsiisi maksja ja pakendiettevõtja, kui ta majandus- või kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa.

Pakendiaktsiisiga maksustamisele kuulub pakendiettevõtja poolt Eestis turule lastud kauba pakend: nii kauba müügipakend, rühmapakend kui ka veopakend.

Kauba pakend maksustatakse aktsiisiga juhul, kui pakendatud kaup müüakse, vahetatakse, võõrandatakse tasuta või võetakse Eestis omatarbeks kasutusse. Pakendiaktsiisiga ei maksustata Eestist teise liikmesriiki toimetatud ja eksporditud kauba pakendit.

Eestis pakendatud kauba pakendilt maksab aktsiisi isik, kes laseb pakendatud kauba Eestis esmakordselt turule ning teeb selle levitamise või kasutamise jaoks kättesaadavaks.

Teisest Euroopa Liidu liikmesriigist soetatud kauba pakendilt maksab aktsiisi pakendi soetanud isik – isik, kes toimetab pakendatud kauba Eestisse teisest liikmeriigist ettevõtluse eesmärgil.

Imporditud kauba pakendilt maksab aktsiisi isik, kelle poolt või kelle eest deklareeritakse pakendatud

kaup vabasse ringlusesse lubamise tolliprotseduurile Euroopa Liidu tolliseadustiku mõistes. Muudel juhtudel maksab sisseveetud kauba pakendi pealt aktsiisi isik, kellel tekib tollivõlg või kes kasutas pakendatud kaupa omatarbeks.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Aktsiisivabastus ja leevendus ettevõtjale

AKTSIISIST ON TÄIELIKULT VABASTATUD:

1. pakend, millele on pakendiseadusega kehtestatud tagatisraha, välja arvatud metallist joogipakend, ja millest taaskasutatakse iga pakendimaterjali liigist vähemalt 85%;
2. metallist joogipakend, millest taaskasutatakse vähemalt 50%;
3. muu pakend, mida taaskasutatakse pakendiseaduse §-s 36 sätestatud määral.

Pakendiseadus § 36 sätestab, et pakendiettevõtja peab taaskasutama pakendimaterjali liike kalendriaastas vähemalt järgmises ulatuses:

- ✓ 70% klaasijäätmete kogumassist ringlussevõetuna;
- ✓ 70% paberi- ja kartongijäätmete kogumassist, kusjuures 60% kogumassist ringlussevõetuna;
- ✓ 60% metallijäätmete kogumassist ringlussevõetuna;
- ✓ 55% plastijäätmete kogumassist, kusjuures 45% plastijäätmete kogumassist ringlussevõetuna ja 22,5% plastijäätmete kogumassist uuesti plastiks töödelduna;
- ✓ 45% puidujäätmete kogumassist, kusjuures 20% kogumassist ringlussevõetuna.

Täieliku aktsiisivabastuse saamiseks tuleb pakendimaterjali kohta sätestatud taaskasutamise ja ringlussevõtu protsendid arvestada turule lastud kauba pakendi kogumassist ja täita ettenähtud määral.

LEEVENDUS ETTEVÕTJALE, KELLE POOLT TURULE LASTAVA KAUBA PAKENDI KOGUSED ON VÄIKSED

Pakendiaktsiisi seaduse § 8 lõike 2 punkti 5 kohaselt on aktsiisist vabastatud Eestis turule lastud kauba, teisest liikmesriigist soetatud ja imporditud kauba plastist pakend massiga alla 25 kilogrammi

kvartalis ja kauba muust materjalist pakend massiga alla 50 kilogrammi kvartalis.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Maksustamine ja aktsiisi arvutamine

MAKSUSTAMISEL LÄHTUTAKSE TAASKASUTUSE TULEMUSEST

Pakendi maksustamisel aktsiisiga lähtutakse eelkõige tegelikust taaskasutuse tulemusest. Aktsiisimaksja, kes ei ole täitnud taaskasutamise määra, maksab aktsiisi määrast puudu jääva pakendikoguse eest.

Aktsiisivabastuse saamiseks tuleb pakendi taaskasutamise määrad täita maksustamisperioodi jooksul ja üldjuhul on **maksustamisperioodiks kvartal**.

NÄITEID TAASKASUTAMISE JA PAKENDIAKTSIISI ARVUTAMISEST

Näide 1
FIE toodab kaupa ja pakendab oma kauba kartongkarpidesse. Laseb I kvartalis toodetud kauba turule. Ta ei tegele turule lastud kauba pakendi ja pakendijäätmete kogumise ega taaskasutamisega.
See tähendab, et FIE-l tekkib I kvartalis turule lastud kartongpakendi kogumassilt pakendiaktsiisi maksmise kohustus 70% turule lastud pakendi koguse eest (70% turule lastud paberi- ja kartongjäätmete kogumassist on kohustus taaskasutada).

Näide 2
FIE, kes nõutud 70% paberi- ja kartongijäätmete kogumassist on taaskasutanud 65% ja seejuures on kogumassist ringlusse võetuna 60% asemel ringlusse võtnud 50%, tasub pakendiaktsiisi ringlusse võtmata jäänud 10% pakendi paberi- ja kartongijäätmete koguse eest.
Energiakasutus on täidetud, sest nõutud 10% (70% – 60%, s.o kogumassi määra ja ringlussevõtu määra vahe) on täidetud. Taaskasutanud 65% kogumassist, millest 50% on ringlusesse võetud, on energiakasutus seega 15% (65% – 50%).
Aktsiisi tuleb tasuda ringlussevõtmata 10% paberi- ja kartongijäätmete koguse eest.

Näide 3
Plasti puhul on taaskasutusele ringlussevõtul kaks lävendit: 45% ja 22,5%. See tähendab, et vähemalt 22,5% tuleb ringlusse võtta selliselt, et plastist pakendijäätmed töödeldakse uuesti plastiks. See osa, mis jääb 45% ja 22,5% vahele võib olla ringlusse võetud ka muul viisil, nt plastist õli tootmisena. Kuid kui 45% plastist pakendijäätmete kogumassist on näiteks ringlusse võetud graanuliteks töödelduna, siis on ringlussevõtu protsendid täidetud.

Kui näiteks 35% plastijäätmete kogumassist on taaskasutatud ja sellest 15% on energiakasutus, 10% on ringlussevõtt materjalina ja 10% on muul viisil ringlussevõtt, näiteks õli tootmine, siis peab maksma aktsiisi kokku 25% plastijäätmete eest.
Arvutuskäik on järgmine: ringlussevõtt materjalina on täitmata 12,5% (22,5% – 10%) ja samuti ringlussevõtu muu viis on täitmata 12,5% (22,5% – 10%). Energiakasutus on täidetud, s.t taaskasutatud on 15%, nõutud on aga 10% (55% – 45%, s.o kogumassi määra ja ringlussevõtu määra vahe).
Antud juhul peab maksma aktsiisi 25% (12,5% + 12,5%) plastijäätmete koguse eest.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Kohustuste üleandmine taaskasutusorganisatsioonile

Kui aktsiisimaksja on oma kohustused üle andnud pakendiettevõtjate asutatud taaskasutusorganisatsioonile, on aktsiisiga maksustamise ja arvestuse perioodiks kalendriaasta.

Vastavalt **pakendiaktsiisi seaduse §-le 11¹** on aktsiisimaksjal võimalus pakendiaktsiisi seadusega sätestatud kohustused kirjaliku lepinguga üle anda taaskasutusorganisatsioonile.

Kohustused annab aktsiisimaksja taaskasutusorganisatsioonile üle kirjalikus lepingus fikseeritud kuupäeval. Aktsiisimaksja ei saa tagasiulatuvalt üle anda selliseid kohustusi lepingu sõlmimisele eelnenud perioodi eest, mille täitmise tähtaeg on möödas, sõltumata sellest, kas pooled on lepingust tulenevad kohustused täitnud.

Taaskasutusorganisatsioon korraldab temaga lepingu sõlminud aktsiisimaksjate eest nende poolt Eesti turule lastud kaupade pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtu ja taaskasutamise vastavalt seaduses kehtestatud taaskasutamise määradele. Selleks esitavad aktsiisimaksjad taaskasutusorganisatsioonile vajalikud andmed ja organisatsioon esitab aktsiisimaksja eest asjakohastele ametkondadele pakendi kasutusega seotud andmed.

Aktsiisimaksja, kes ei ole kohustusi üle andnud taaskasutusorganisatsioonile, on kohustatud pidama kvartalite lõikes Eestis turule lastud kauba pakendite, imporditud ja teisest liikmesriigist soetatud kauba pakendite müümise, tasuta võõrandamise, vahetamise ja omatarbeks kasutusse võtmise arvestust pakendi massi ja pakendimaterjali liikide lõikes. Samuti on aktsiisimaksja kohustatud pidama kvartalite lõikes arvestust pakendi taaskasutamise kohta.

Pakendiaktsiisi maksukohustuse tekkimisel peab aktsiisimaksja Maksu- ja Tolliametile esitama maksustamisperioodi kohta aktsiisideklaratsiooni maksustamisperioodile järgneva kuu 15. päevaks.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Pakendiaktsiisi määrad pakendi koguse kohta

Maksustatav pakend	Aktsiisimäär eurodes kg kohta
klaas	0,6
plastik	2,5
metall	2,5
paber ja kartong, k.a kihiline kartong	1,2
puit	1,2

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE eriotstarbelise diislikütuse kasutamine

ERIOTSTARBELIST DIISLIKÜTUST ON LUBATUD KASUTADA:

- ✓ põllumajanduses kasutatavates masinates, traktorites ja liikurmasinates
- ✓ põllumajanduses kasutatavates kuivatites põllumajandustoodete kuivatamiseks
- ✓ kutselisel kalapüügil

Viimati uuendatud 08.01.2025

Põllumajanduses

ERIOTSTARBELISE DIISLIKÜTUSE KASUTAMINE PÕLLUMAJANDUSES

Põllumajanduses on eriotstarbelise diislikütuse kasutamine lubatud **üksnes põllumajandusmasinates**. Teistes põllumajanduses kasutatavates mootorsõidukites (nt veoautodes) ei ole eriotstarbelise diislikütuse kasutamine lubatud.

Põllumajandusmasinates kasutamisel ei ole tegevuse põllumajandusliku eesmärgi määratlemise juures oluline, kas põllumajandustöid tehakse põllumajandustootja enda tarbeks või teenuse osutamiseks teisele põllumajandustootjale (nt FIE teeb künni-, külvi-, viljakoristustöid oma tarbeks või ka naabrile, kes tegeleb ka põllumajandussaaduste tootmisega).

Mõned näited, millal eriotstarbelist diislikütust on lubatud põllumajandusmasinates ka kasutada

- ✓ põllumajandusmasin sõidab avalikult kasutataval teel ühelt põllult teisele põllumajandustööde tegemiseks (kündmine, külv, viljakoristus jms)
- ✓ põllumajandusmasin (nt traktor) sõidab avalikult kasutataval teel ja transpordib vilja põllult kuivatisse või väetise vedu hoidlast põllule jms
- ✓ põllumajandusmasin koristab teed lumest loomalauta pääsemiseks või lauda juurde sõitvale piimaautole ligipääsu võimaldamiseks jms

Kuna põllumajandusmasinates on eriotstarbelist diislikütust lubatud tarbida **üksnes põllumajanduslike tööde tegemiseks**, siis seetõttu ei ole lubatud eriotstarbelist kütust tarbivat põllumajandusmasinat kasutada muudel eesmärkidel.

Mõned näited, millal eriotstarbelist diislikütust ei ole lubatud kasutada

- ✓ FIE kasutab põllumajandusmasinat lisaks põllutöödele ka metsatöödel
- ✓ põllumajandusmasinat kasutatakse muudeks, mitte põllumajandusega seotud, lumekoristusteks või teehoolduseks

Kuivatites on eriotstarbelise diislikütuse kasutamine lubatud sõltumata sellest, kas tegemist on paiksete kuivatitega või liikuvate (mobiilsete) kuivatitega.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Kutselisel kalapüügil

ERIOTSTARBELISE DIISLIKÜTUSE KASUTAMINE KUTSELISEL KALAPÜÜGIL

Kalapüügiks tohib eriotstarbelist diislikütust kasutada **kehtivat kutselise kalapüügi luba omav kalur (FIE)**.

Kütust tohib kasutada **ainult kalapüügiks kalalaevades**.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE ja raamatupidamine

FIE ON RAAMATUPIDAMISKOHUSTUSLANE

FIE on raamatupidamiskohustuslane ning peab pidama raamatupidamisarvestust **raamatupidamise seaduses** sätestatud juhtudel ja korras.

FIE võib oma ettevõtluse raamatupidamises kasutada kas kassa- või tekkepõhist arvestusprintsiipi. Arvestusprintsiibi valikul tuleb aga tähelepanu pöörata sellele, et **ettevõtlustulu maksustamine toimub kassapõhist printsiipi kasutades** (**tulumaksuseaduse § 36 lg-d 1 ja 3**). See tähendab, et kui FIE peab raamatupidamist tekkepõhiselt, tuleb see ettevõtlustulu deklaratsiooni vormi E täitmiseks korrigeerida kassapõhiseks.

Raamatupidamisele esitatud nõuded on sätestatud raamatupidamise seaduses ja Raamatupidamise Toimkonna juhendites.

MILLEST LÄHTUB FIE OMA RAAMATUPIDAMISARVESTUSES

Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud:

- ✓ korraldama raamatupidamist Eesti hea raamatupidamistava või rahvusvahelise finantsaruandluse standardite alusel nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamine raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest;

- ✓ dokumenteerima kõiki oma majandustehinguid;

- ✓ kirjendama algdokumentide või nende põhjal koostatud koonddokumentide alusel kõiki oma majandustehinguid raamatupidamisregistrites;

- ✓ säilitama raamatupidamise dokumente.

Kassapõhist raamatupidamist pidav FIE lähtub **raamatupidamise seaduse §-dest 1**–3, 4 (v.a punkt 4), 5, 6 (v.a lõige 3), 7, 9, 10 ja 12 ning muudest Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest, mis reguleerivad kassapõhist raamatupidamist.

Tekkepõhist raamatupidamist pidav FIE lähtub kogu raamatupidamise seadusest.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Kassapõhine ja tekkepõhine raamatupidamine

Kassapõhise raamatupidamisarvestuse korral kajastatakse tulud ja kulud aasta algusest kronoloogilises järjekorras, arvestades raha tegelikku laekumist või väljamaksmist. Tulude ja kulude sissekanded päevaraamatusse tehakse siis, kui raha laekub kassasse või pangakontole ja kui raha kassast või pangakontolt välja makstakse.

Näide
Ettevõtja andis ostjale kauba ja esitas arve summas 639,12 eurot 2019. aasta oktoobris. Raha üleantud kauba eest laekus ettevõtjale 2020. aasta jaanuaris summas 639,12 eurot. Summa 639,12 eurot loetakse ettevõtja 2020. aasta tuluks.

Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse korral kajastatakse majandustehingud vastavalt nende toimumise ajale, sõltumata sellest, kas raha on laekunud või tasutud.

Näide
Ettevõtja andis ostjale kauba ja esitas arve summas 639,12 eurot 2019. aasta oktoobris. Raha üleantud kauba eest laekus ettevõtja pangakontole 2020. aasta jaanuaris summas 639,12 eurot. Summa 639,12 eurot näidatakse raamatupidamisarvestuses 2019. aasta tuluna. Maksuarvestuses aga kajastatakse 639,12 eurot 2020. aasta tuluna 2020. a tuludeklaratsiooni vormil E.

FIE on nii raamatupidamiskohustuslane kui ka maksukohustuslane. Juhul, kui FIE kasutab tekkepõhist raamatupidamisarvestust, siis tuleb tal pidada täiendavat arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta, s.t maksuarvestust. Maksuarvestus on sisuliselt kassapõhine raamatupidamisarvestus. Seega peab FIE, kellel on tekkepõhine raamatupidamisarvestus, pidama

maksustamise jaoks veel täiendavalt kassapõhist arvestust.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Raamatupidamisregister ja algdokumendid

RAAMATUPIDAMISREGISTER (PÄEVARAAMAT)

FIE kajastab kõik oma ettevõtlusega seotud majandustehingud raamatupidamisregistrites (**raamatupidamise seaduse §-d 9 ja 10**), kusjuures iga tehingu kohta tehtav sissekanne peab sisaldama järgmisi andmeid:

- ✓ majandustehingu kuupäev,
- ✓ viide kirjendi aluseks olevale algdokumendile,
- ✓ vastavad summad,
- ✓ majandustehingu lühikirjeldus,
- ✓ algdokumendi (koonddokumendi) nimetus ja number.

Kassapõhise raamatupidamise registriks on päevaraamat.

RAAMATUPIDAMISE ALGDOKUMENDID

Iga päevaraamatusse tehtava sissekande (raamatupidamiskirjendi) aluseks on majandustehingu toimumist kinnitav kirjalik tõend ehk raamatupidamise algdokument **(raamatupidamise seadus § 7**) või algdokumentide alusel koostatud koonddokument. Nõuded algdokumendile on kirjas raamatupidamise seaduse §-s 7, mille kohaselt peavad algdokumendil olema järgmised andmed:

- ✓ dokumendi nimetus ja number;
- ✓ koostamise kuupäev;

- ✓ tehingu majanduslik sisu;
- ✓ tehingu arvnäitajad (kogus, hind, summa);
- ✓ tehingupooli identifitseerida võimaldavad andmed;
- ✓ vastava raamatupidamiskirjendi järjekorranumber.

Raamatupidamise algdokumente, raamatupidamisregistreid, lepinguid jm dokumente tuleb säilitada vähemalt **seitse aastat** alates selle majandusaasta lõpust, kui majandustehing algdokumendi alusel raamatupidamisregistris kirjendati (**raamatupidamise seaduse § 12**, vt ka **maksukorralduse seaduse § 58**).

Algdokumente on lubatud üle viia teise vormingusse või teisele teabekandjale (nt arvutisse), kui üleviimise käigus ei muudeta majandustehingut puudutavaid algdokumendi andmeid.

Kui FIE on käibemaksukohustuslane, siis käibemaksuseadus seab algdokumendile omad nõudmised (vt **käibemaksuseaduse § 37**).

PÄEVARAAMATU KUJUNDAMINE

Päevaraamatul ei ole kinnitatud vormi ning ettevõtja võib valida ise sobiva vormi ja kujundada selle raamatupidamise seadusest lähtudes.

FIE võib:

- ✓ kujundada päevaraamatu ise kas paberil või arvutis;
  Päevaraamatu kujundamisel võib arvestada ettevõtlustulu deklaratsiooni (vormi E) struktuuri ning jaotada päevaraamatu tulude ja kulude osa vastavalt deklaratsiooni ridadele, mis lihtsustab hilisemat deklaratsiooni täitmist. Kui FIE tulude ja kulude hulgas ei ole kõiki deklaratsioonil loetletuid, siis pole vaja neid ka päevaraamatus kajastada.
- ✓ kasutada raamatupidamisprogramme, mida müüvad raamatupidamistarkvaraga tegelevad firmad.

Päevaraamatu alusel täidab FIE ettevõtlustulu deklaratsiooni (vormi E), millel kajastab ettevõtluse tulud ja kulud. Ettevõtlustulu deklaratsioon tuleb esitada Maksu- ja Tolliametile hiljemalt tegevusaastale järgneva aasta 30. aprilliks.

Deklaratsioonile kantud tulud ja kulud peavad olema vastavuses raamatupidamises kajastatud summadega. Vormi E esitamisega 30. aprilliks peab ka eelmise aasta raamatupidamisaruandlus olema korrastatud ja lõplik.

Põllumajandussaaduste tootmise, müügi ja metsamaterjali müügi ning muu ettevõtluse tulude ja kulude kohta tuleb pidada eraldi arvestust.

Vormi E täitmisel näidatakse tulud ja kulud koos käibemaksuga.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Isiklik vara ja ettevõtluses kasutatav vara

ISIKLIKU VARA JA ETTEVÕTLUSES KASUTATAVA VARA ERISTAMINE

- Ettevõtlusega tegelemisel tuleb eraldada isiklikus tarbimises olev vara ettevõtluses kasutatavast varast.

- Kui on tegemist abikaasade ühisvaraga, on oluline, kelle nimel vara soetati. FIE-l on õigus oma ettevõtlustulust maha arvata üksnes enda poolt tehtud dokumentaalselt tõendatud kulutusi, kuigi kulutus võib olla tehtud abikaasade ühisvara arvelt ja soetatud vara kuulub ühisvara hulka. Seetõttu peab ettevõtlusega seotud kulutust tõendavale kuludokumendile olema märgitud kulutuse tegijana abikaasa nimi, kes on FIE.

- Väärtpaberi võõrandamisest saadud tulu ei maksustata ettevõtlustuluna, vaid kasuna füüsilise isiku vara võõrandamisest ja deklareeritakse füüsilise isiku tuludeklaratsiooni vormil A.

Tihti on vara ettevõtlusega seotud vaid osaliselt. Olenevalt varast võib seda suhteliselt lihtsalt kasutusotstarbe järgi mõttelisteks osadeks jagada ja leida just ettevõtluses kasutatava osa suurus.

Näide
Ettevõtja kasutab oma korterist (üldpindala 63 m²) ühte tuba töötoana (toa pindala 12 m²). Töötuba kasutatakse ainult ettevõtluses, s.t isiklikel eesmärkidel seda ei kasutata. Seega on korteri ettevõtluses kasutamise osatähtsus 19% (12 ÷ 63 × 100). Kui ettevõtja teeb remonti kogu korteris, siis võib ta oma ettevõtluse kuludesse kanda 19% korteri remondile tehtud kulutustest (vastavalt töötoa osatähtsusele kogu korteri üldpinnast).

Kui remonditakse ainult ruume, mida ettevõtluses ei kasutata, siis remondile tehtud kulutusi ettevõtluse kuludes näidata ei saa.
Kui remont tehti ainult töötoana kasutatavas ruumis, siis on kõik remondiks tehtud kulud seotud ettevõtlusega.

Paljudel juhtudel kasutab FIE vara nii ettevõtluses kui isiklikul otstarbel ning vara ei ole võimalik mõttelisteks osadeks jagada. Siinkohal peab FIE ise määrama kindlaks iga üksiku vara ettevõtluses kasutatava osa.

- ✓ Kõigepealt tuleb eristada kõik varad ja kaubad, mida kasutatakse eranditult ettevõtluses. Sellisteks varadeks ja kaupadeks võivad olla tööriistad, materjalid, pooltooted jms.

- ✓ Seejärel tuleb eristada varad ja kaubad, mida FIE kasutab lisaks ettevõtlusele ka isiklikul otstarbel (nende puhul tuleb määrata ettevõtluse ja eratarbe proportsioonid).

Näide
FIE kasutab sõiduautot nii erasõitudeks kui ettevõtluses. Ettevõtluse tarbeks tehtud sõitude kohta peab ta sõidupäevikut. Perioodi üldine läbisõit on 50 000 km, millest sõidupäeviku alusel oli ettevõtluse otstarbel läbi sõidetud 10 000 km. Seega võib sõiduautole tehtud kulutusi ettevõtlustulust maha arvata 20% ulatuses (10 000 ÷ 50 000 × 100).

Sõiduauto ettevõtluses kasutamise osatähtsust võib arvestada ka muu metoodika alusel.

- ✓ Lõpuks tuleb määrata proportsioonid nendele varadele ja kaupadele, mida lisaks ettevõtlusele kasutavad isiklikul otstarbel nii FIE kui tema perekonnaliikmed.

Näide
FIE soetas arvuti, mida ta kasutab oma ettevõtluses arvestuste järgi 45% arvuti tööajast. Ülejäänud ajal kasutavad arvutit FIE abikaasa ja lapsed, st see on kasutusel ettevõtlusega mitteseotud eesmärkidel. FIE arvas 45% arvuti soetusmaksumusest oma ettevõtlustuludest maha, samuti võib ta ettevõtlustuludest maha arvata vaid 45% arvutile tehtud täiendavatest kulutustest (täiendused riistvaras, uued arvutiprogrammid jms). Programmi soetamisel peab lähtuma sellest, kas programm on FIE ettevõtluseks vajalik ja kui on, siis kui suures osas. Juhul kui raamatupidamisteenuseid osutav FIE soetab uue raamatupidamisprogrammi, siis on see tema ettevõtlusega seotud kulu. Lastele uue arvutimängu soetamine ei ole ettevõtlusega seotud kulu.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluses kasutatud vara võõrandamine

ETTEVÕTLUSES KASUTATUD VARA VÕÕRANDAMISEST SAADUD TULU MAKSUSTAMINE

Kui FIE võõrandab ettevõtluses kasutatud vara, mille soetusmaksumuse on ta eelnevalt, kas osaliselt või täielikult kuludesse kandnud, loetakse selle vara müügihind (või vara vahetuse teel saadud muu vara turuhind) ettevõtlustuluks ning maksustatakse.

Näide
FIE müüs 192 euroga ära ettevõtluse tarbeks soetatud puuri, mille ta oli 2010. aastal soetanud 3500 krooniga (ümber arvutatuna 223,69 euroga). Puuri ostuhinna oli ta kandnud ettevõtluse kuludesse. Müügist saadud summa (192 eurot) näitab ta ettevõtlustuludes (vormi E rida 1.1.4).

Kui vara soetusmaksumus kanti kuludesse osaliselt, siis tuleb FIE tuludes näidata vara võõrandamisest saadud tulu ehk müügitulu sama proportsiooniga kui kuludesse kantud soetusmaksumus.

Näide
FIE soetas 1278 euro eest suitsuahju. Teades, et kasutab seda ka isiklikul otstarbel, määras ta ettevõtluses kasutatavaks osakaaluks 75% ja kandis soetusmaksumusest 75% (958,50 eurot) ettevõtluskuludesse.
Ahju müües sai ta selle eest 1182 eurot. Ettevõtlustulule peab ta lisama 75% saadud müügitulust (samas proportsioonis, mis soetamisel kasutati) ehk 886,50 eurot (1182 × 75 ÷ 100).

Samuti on FIE-l lubatud suurendada **tulumaksuseaduse §-de 48 ja 49** alusel maksustatud vara soetamismaksumust tulumaksuga maksustatud summa võrra sellel maksustamisperioodil, millal vara võõrandatakse või võetakse isiklikku tarbimisse.

Näide
FIE ostab trükipressi turuhinnaga 15 000 eurot juriidiliselt isikult, tasudes selle eest 5000 eurot. Ülejäänud 10 000 euro pealt on äriühing tasunud 20/80 tulumaksu. FIE otsustab selle vara hiljem maha müüa 30 000 euroga. Maksustatav tulu sellise vara võõrandamisel või isiklikku tarbimisse võtmisel leitakse järgmiselt.
Vara soetamisel kandis FIE tasutud 5000 eurot oma ettevõtluse kuludesse. Selle vara võõrandamisel (või isiklikku tarbimisse võtmisel) vähendatakse müügi-/turuhinda 10 000 euro võrra ja ettevõtluse tuludesse kantakse 20 000 eurot (30 000 – 10 000).

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluse vara isiklikku tarbimisse võtmine

ETTEVÕTLUSES KASUTATAVA VARA ISIKLIKKU TARBIMISSE VÕTMISE MAKSUSTAMINE ETTEVÕTLUSEGA TEGELEMISE AJAL

Kui FIE võtab isiklikku tarbimisse varem ettevõtluses kasutatud vara, mille soetamismaksumuse on ta kas osaliselt või täielikult ettevõtluse kuluna kajastanud, võrdsustatakse see vara võõrandamisega ja ettevõtluse tuluna deklareeritakse selle vara turuhind. Seejuures deklareeritakse ettevõtlustuluna igasugune isiklikku tarbimisse võetud vara, olenemata sellest, kas tegemist on põhi- või käibevaraga, kinnis- või vallasvaraga.

Vara isiklik tarbimine tähendab vara kasutamist ettevõtlusega mitteseotud eesmärgil. Vara isiklik tarbimine tekib, kui isik ise kasutab ettevõtluses kasutatud vara muul otstarbel või on vara antud kasutada kellelegi teisele.

Isiklikku tarbimisse võtmine võib toimuda nii ettevõtlusega tegelemise kui ka peatamise ajal või selle lõpetamisel.

Kui vara on võetud isiklikku tarbimisse, siis tuleb ettevõtlustulule lisada selle vara turuhind, mitte soetusmaksumus. Turuhind lisatakse ettevõtlustulule sellel maksustamisperioodil, millal vara isiklikku tarbimisse võeti ehk millal vara kasutamine ettevõtluse tarbeks lõpetati.

Näide
Ettevõtluse kuludesse on kantud vara soetusmaksumusega 639 eurot. Isiklikku tarbimisse võtmise ajal on vara turuhind 479 eurot. Seega tuleb ettevõtlustulule lisada 479 eurot.

Isiklikku tarbimisse võtmisega ei ole tegu, kui:

- ✓ asi antakse kasutada kolmandatele isikutele, saades selle eest rendi- või üüritasu ettevõtlustuluna. Sellisel juhul tuleb saadud tasu liita ettevõtlustulule (vormi E rida 1.1.2).

- ✓ vara ettevõtluses kasutamine lõpetatakse vara hävinemise, riknemise, varguse, kasutuskõlbmatuks muutumise vms tõttu ning selle kohta on olemas tõendid.
  Sellisel juhul on vara mahakandmine vajalik ja tõendusmaterjalile tuleb lisada FIE koostatud mahakandmise akt või õiend.

- ✓ FIE ettevõtte hulka kuulunud vara antakse üle või pärandatakse isikule, kes jätkab ettevõtte tegevust. See tähendab, et FIE võib oma vara (nii mitterahalise kui ka erikontol oleva raha) üle anda ükskõik millisele isikule (teisele FIE-le, äriühingule) tingimusel, et see isik jätkab FIE ettevõtlust.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluses kasutatava eluruumi võõrandamine

ELUKOHANA JA OSALISELT ETTEVÕTLUSES KASUTATAVA ELURUUMI VÕÕRANDAMISEL SAADUD KASU MAKSUSTAMINE

Füüsilise isiku maksustatava tuluna ei käsitleta kinnisasja, mille oluliseks osaks on eluruum, võõrandamisest saadud tulu, kui isik kasutas võõrandatavat eluruumi kuni võõrandamiseni oma elukohana.

Kui füüsiline isik on kasutanud oma eluruumi osaliselt ka ettevõtluses ja kandnud ettevõtluse kuludesse osa eluruumi soetusmaksumusest, siis maksustatakse see osa eluruumi võõrandamisest saadud tulust, mis vastab ettevõtluses kasutatavale osale.

Kui ettevõtja on lõpetanud eluruumi ettevõtluses kasutamise ja lisanud ettevõtluse kuludesse kantud osa turuhinna ettevõtlustulule või lõpetanud eluruumi ettevõtluses kasutamise pikemat aega tagasi ja kasutanud seda ainult oma tegeliku elukohana, siis on eluruumi võõrandamisest saadud kasu täies ulatuses maksuvaba.

Näide 1
FIE elas alaliselt korteris, mille üldpind oli 100 m². Sealjuures kasutas ta 70 m² oma eluruumina ja 30 m² ettevõtluse tarbeks. Korteri soetusmaksumus oli 2009. aastal 700 000 krooni (ümber arvutatuna 44 738,15 eurot) ning FIE **ei kandnud** ettevõtluses kasutatavat osa vara soetusmaksumusest oma ettevõtluskuludesse. Ettevõtja kui füüsiline isik müüb korteri 63 912 euro eest, kasutades sealjuures kinnisvaramaakleri teenust, mille eest tasus 639 eurot.
Isik sai vara võõrandamisest kasu 63 912 – 44 738,15 – 639 = 18 534,85 eurot. Saadud tulust (18 534,85 eurot) on maksuvaba 70% ehk see osa eluruumist, mida ettevõtja kasutas oma tegeliku eluruumina. Ülejäänud 30% (18 534,85 × 30% = 5560,45 eurot) maksustatakse kui tulu füüsilise isiku vara müügist, sest FIE kasutas osa eluruumist kuni võõrandamiseni oma ettevõtluses.
Füüsilise isiku kasu vara võõrandamisest deklareeritakse füüsilise isiku tuludeklaratsiooni vormil A.

Näites 1 kasutatud andmete alusel deklareeritakse kasu vara võõrandamisest vormi A tabelis 6.3 järgnevalt.

Muu vara võõrandamine

Vara liik	Aadress	Soetamismaksumus ja müügiga seotud kulu	Müügihind

Korteri müük (30%)	Harjumaa Rae vald Jüri alevik Ehituse 3-2	13 421,45 (44 738,15 x 30%) + 191,70 191,70 (639 x 30%)	19 173,60 (63 912 x 30%)

Näide 2
Võtame aluseks näite 1, kus FIE elas alaliselt 100 m² suuruse üldpinnaga korteris. Sealjuures kasutas ta 70 m² oma eluruumina ja 30 m² ettevõtluse tarbeks. Korteri soetusmaksumus oli 44 738,15 eurot. Selle näite puhul **on FIE kandnud** oma ettevõtluses kasutamisel oleva osa korteri soetusmaksumusest oma ettevõtluse kuludesse (44 738,15 × 30% = 13 421,45).
Ettevõtja kui füüsiline isik müüs korteri 63 912 euro eest, kasutades sealjuures kinnisvaramaakleri teenust, mille eest tasus 639 eurot. FIE-na sai ta vara võõrandamisest kasu 19 173,60 eurot (63 912 × 30% = 19 173,60).
Saadud tulu (19 173,60 eurot) tuleb deklareerida vormi E real 1.1.4 (tulu ettevõtluses kasutatud vara võõrandamisest). Müümisel tekkinud kulud kinnisvaramaakleri teenusele saab FIE kanda vormi E reale 1.2.11 (muud kulud) summas 191,70 (639 × 30% = 191,70).

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtte vara üleandmine või pärandamine

FIE, kes soovib oma ettevõtluse lõpetada, peab ettevõtluses kasutatud vara kas võõrandama või võtma isiklikku tarbimisse. Samuti on FIE-l lubatud ettevõtluse lõpetamisel vara üle anda või pärandada isikule, kes jätkab ettevõtte tegevust, ilma maksustamise tagajärgedeta (**TuMS § 37 lg 7**). Maksuvabastuse rakendamiseks tuleb FIE ettevõtte hulka kuulunud vara üle anda **äriregistrisse** kantud isikule (edaspidi omandaja), s.t teisele FIE-le või äriühingule enne FIE tegevuse lõpetamist.

Üleantud vara hulka kuuluvad kõik FIE ettevõtlusega seotud:

- ✓ asjad,
- ✓ varaga seotud õigused,

- varaga seotud kohutused (maksukohustusi ei saa üle anda).

Üleantud vara hulka kuuluvad ka erikontol olev raha ja eelmistest maksustamisperioodidest edasikantud kulud. Vara omandaja poolt saadud vara hilisemal võõrandamisel loetakse vara müügihind maksumaksja (omandaja) ettevõtlustuluks.

Näide 1
FIE Malle otsustab oma ettevõtluse üle anda poeg Kallele, kes soovib jätkata ema ettevõtlust. Selleks, et Malle saaks oma ettevõtluses kasutatud vara pojale maksuvabalt üle anda, peab Kalle enne oma tegevuse äriregistris registreerima kas FIE-na või äriühinguna. Malle lõpetab oma ettevõtluse äriregistris peale varade üleandmist.

Kuna üleandmisel muutub FIE varade koosseis, tuleb selle kohta vormistada leping ning koostada üle antud varade nimekiri. Tulumaksuseadus ei sätesta, millistel tingimustel, kuidas ja millises vormis leping ja nimekiri peavad olema koostatud. Siiski on soovitatav nõutud dokumendid koostada vastavalt **võlaõigusseaduses** sätestatud tingimustele, kindlasti taasesitamist võimaldavas vormis ja maksustamist puudutavate asjaolude tuvastamist võimaldavalt.

Kui ettevõtlus antakse üle teisele FIE-le, peab samuti omandaja olema registreeritud ettevõtjaks äriregistris. Selleks on kaks võimalust:

- omandaja registreerib ennast **äriregistris** FIE-na oma nimega ning talle väljastatakse kordumatu registrikood või

- omandaja jätkab tegutsemist senise FIE ärinime all, kui ettevõte saadakse võõrandamise teel (siia alla kuulub ka tasuta üle andmine) ja võõrandaja on selleks andnud oma kirjaliku nõusoleku.

Lisaks maksuarvestusele tuleb FIE-l pidada ka raamatupidamisarvestust. FIE kui raamatupidamiskohustuslane peab dokumenteerima kõik oma majandustehingud. Seega, kui FIE annab üle oma ettevõtte vara teisele isikule, peab ta selle tegevuse dokumenteerima. Kuna omandajaks saab olla ainult isik, kellele samuti laienevad raamatupidamise seadusest tulenevad nõuded, on ka saajal kohustus saadud varad oma raamatupidamises arvele võtta.

Näide 2
Malle, kes andis oma ettevõtluse pojale üle, otsustab ettevõtluse tarbeks kasutatud arvuti endale jätta. Arvuti soetusmaksumuse oli Malle 80% ulatuses ostmise aasta ettevõtluskuludesse kandnud. Arvuti osteti 2009. aastal 7000 krooniga, millest 5600 krooni näitas Malle 2009. aasta ettevõtluskuludes. Nüüd on selle arvuti turuhinnaks 255,65 eurot. 204,52 eurot (255,65 × 80%) deklareerib Malle arvuti isiklikku tarbimisse võtmise aasta deklaratsiooni vormi E real 1.1.5.
Seda vara (arvutit) üle ei antud ning omandaja seda vara ka oma raamatupidamises ei kajasta.

Varade üleandmine tuleb deklareerida ka vormi E lisal, mis esitatakse Maksu- ja Tolliametile koos

vormidega A ja E maksustamisperioodile järgneva aasta 30. aprilliks.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Erikontol olev raha ja edasikantud kahjud

Tähelepanu tasub pöörata FIE ettevõtluse varade hulka kuuluva erikonto ja edasikantud kahjude üleandmisele.

ERIKONTO

Näide 1
Teisele isikule üleantava FIE ettevõtte varade hulka kuulub erikonto. Omandaja avab Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi residendist krediidiasutuses oma nimele arvelduskonto. Antud juhul tuleks raha üle kanda hiljemalt 10 tööpäeva jooksul pärast ettevõtte üleandmise vormistamist. Sellisel juhul üleantud erikonto kahanemist ei loeta üleandja ettevõtlustuluks**.**

Erikontol oleva summa kahanemist ei lisata ettevõtlustulule erikonto üleandmisel ettevõtluse jätkajale (**TuMS § 36 lg 7¹**).

Näide 2
FIE Krista Karu peab mesilasi ja omab 10 mesilastaru. Mesilastarude soetamismaksumuse on Krista oma ettevõtluskuludesse kandnud. Lisaks 10 mesilastarule on Krista erikontol 1000 eurot eelmisel aastal saadud toetust. 2020. aastal otsustab Krista oma ettevõtluse üle anda poeg Kalle Karule, keda samuti mesindus huvitab. Kalle on ennast äriregistris FIE-ks registreerinud. FIE ettevõtluses kasutatud varade kohta koostab Krista üleandmise lepingu ja üle antud varade nimekirja (10 mesilastaru jm mesindustarvikute kohta). Lepingus märgib ta ka erikontolt üleantud summa ning esitab üleandmisele järgneva aasta 30. aprilliks vormi E koos lisaga. Üleantud erikonto summa tuleb deklareerida nii vormi E tabelis 2 kui ka vormi E lisa veerus A.

ETTEVÕTLUSTULUST SUUREMATE KULUDE EDASIKANTUD SUMMAD

Teise erisusena on FIE-l lubatud ettevõtlustulust suuremad kulud edasi kanda (edaspidi *edasikantud kulud*) järgmisele seitsmele, teatud tingimustel kuni kümnele (vt „**Ettevõtlustulust suuremate kulude edasikandmine**") maksustamisperioodile, et need maha arvata tulevikus tekkivast tulust. Ka need edasikantud kulud on lubatud FIE-l ettevõtluse üleandmisel üle anda. Üle antud edasikantud kulud võetakse omandaja (FIE puhul) arvele samade aastate arvestuses, millal edasikantav kulu üleandjal tekkis.

Näide 1
Üleandjal oli edasikantud kulu deklareeritud aastatel 2014 ja 2015. Kõik need edasikantud kulud tuleb omandajal deklareerida vormi E tabeli 3 veerus 5 vastavate aastate ridadel. Arvestades seda, et nende aastate kulu saab edasi kanda seitse aastat, siis 2014. aasta edasikantud kulu saab omandaja veel oma 2021. aasta tuludeklaratsioonil ettevõtlustulu vähendusena kasutada, kuid järgnevale maksustamisperioodile seda edasi kanda ei saa.

Näide 2
FIE Artur Paas on deklareerinud vormi E tabeli 3 veerus 3 („Edasikantud kahjum") järgnevad summad:
2015. aastal – 500 eurot
2016. aastal – 50 eurot
2020. aastal otsustab ta ettevõtluse lõpetada ja anda selle üle poeg Matile, kasutades TuMS § 37 lõikes 7 sätestatud tulumaksuvaba üleandmist. Kõik oma eelnevate aastate ettevõtlustuludest suuremad kulud on Arturil lubatud Matile üle anda, deklareerides need vormi E tabeli 3 veerus 4 (üleantud edasikantud kahjum) vastava aasta real, kui ettevõtluse tulust suuremate kulude kustutamata osa tekkis. Mati deklareerib saadud kahjumid oma 2020. a vormi E tabelis 3 2015. a real veerus 5 (saadud edasikantud kahjum) 500 eurot ja 2016. a real 50 eurot.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Teadmiseks üleandjale

Vara üleandmisel tuleb arvestada sellega, et registris registreeritud vara puhul, nagu näiteks kinnisvara, mootorsõiduk jms, võivad omandi üleandmiseks vajaliku dokumentatsiooni ja ümberregistreerimistega kaasneda lisakulud jm toimingud. Kõik ettevõtluse vara omandamiseks sõlmitud liisingulepingud, mille alusel oli varem teostatud ettevõtlusega seotud kulude mahaarvamised, tuleb ümber vormistada omandaja nimele, et üleandjale ei tekiks vara isiklikku tarbimisse võtmise hetke. **Kinnisvarade ja nendega seotud asjaõiguste kohta peetakse arvestust kinnistusraamatus. Nende varade üleandmine peab olema notariaalselt tõendatud.**

- Kui pärast vara üleandmist ettevõtte tegevus lõpetatakse, deklareeritakse üleandmata vara, mille soetamismaksumuse on FIE eelnevalt ettevõtluse kuludesse kandnud – isiklikku tarbimisse võtmine (ehk selle vara turuhind) vormi E real 1.1.5.

- Kui ettevõtte vara üleandmisel on üleandja saanud tasu, siis seda loetakse vara müümiseks ja see deklareeritakse vormi E real 1.1.4.

- Kõik ettevõtlusega seotud tulud, mis saadakse pärast ettevõtluse üleandmist ja lõpetamist, deklareeritakse vormil E ettevõtlusest saadud tuluna, millelt tuleb lisaks tulumaksule sotsiaalmaks

- maksta.

Näide
FIE Allan on põllumees, kes aastate jooksul soetatud ettevõtluses kasutatud vara soetamismaksumuse on kandnud oma ettevõtluse kuludesse (sh lauda ehitus maksumusega 1,5 miljonit krooni; kasutatud traktor ostu hinnaga 50 000 krooni; 100pealine piimakari ostu hinnaga 500 000 krooni; erikontol on kogutud tulevaste investeeringute katteks 10 000 eurot jm). Kuna Allan ei soovi enam ettevõtlusega edasi tegeleda, siis on ta otsustanud oma ettevõtluse üle anda tütar Milvile, kes soovib jätkata ettevõtlust äriühingu vormis. Milvi loodud OÜ Kodukana ja FIE Allan sõlmivad võlaõigusliku lepingu varade üleandmise kohta ning koostavad ka üleantud varade kohta nimekirja (nt lepingu lisana). Kuna mõlemad on raamatupidamiskohustuslased, siis tuleb kajastada üleantud varad (samuti raha) ka mõlema poole raamatupidamises. Samuti peab Allan esitama tuludeklaratsiooni koos vormi E lisaga varade üleandmisele järgneva aasta 30. aprilliks.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtte saamine pärimise teel

Pärimisseaduse kohaselt lähevad pärandi vastuvõtmisega pärijale üle kõik pärandaja õigused ja kohustused, välja arvatud need, mis oma olemuselt on lahutamatult seotud pärandaja isikuga või mis seadusest tulenevalt ei saa ühelt isikult teisele üle minna. **Kui pärand võetakse pärija poolt vastu, siis pärandaja ettevõtlusest tulenevad õigused ja maksukohustused lähevad üle pärijale.**

Pärija poolt pärandvara vastu võtmine ei ole tulumaksuga maksustatav, sh ka ettevõtluses kasutatud vara. Kuna FIE ettevõtlus loetakse lõppenuks tema surmaga, ei toimu pärandaja ettevõtluses kasutatud vara pärimist, vaid **tegemist on pärandaja isikliku vara pärimisega**.

Seega toimub esmalt varade pärimine. Pärijatel on nüüd õigus otsustada, kas päritud FIE ettevõtluses kasutatud vara võtta isiklikku tarbimisse või jätkata FIE ettevõtlusega. Soovitatav on pärast pärimismenetluse lõppu või koos pärimise vormistamisega notari juures vormistada ettevõtluse varade üleandmine isikule, kes jätkab pärandaja ettevõtlusega.

Tulumaksukohustuse tekkimiseta võib pärandina saadud ettevõtluse üle anda ka äriühingule. Äriühingule on lubatud vara üle anda nii mitterahalise sissemaksena (mida reguleerib **äriseadustik**) kui ka vara üleandmise lepinguga. Samuti tuleb ettevõtte raamatupidamises kajastada saadud varad (raha, kinnis- ja vallasasjad, kohustused, nõuded jm) vastavalt **raamatupidamise seaduses** sätestatule ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditele.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Käibemaksuerisused

Tulumaksuga maksustamisel ei tehta vahet mõistetel „vara üleandmine“ ja „vara pärandamine“ ega ka kellele vara üle läheb, kas ettevõtjalt FIE-le või äriühingule. Kui tegemist on aga FIE vara üleandmise või pärimisega, siis **käibemaksuseaduse** mõistes ei ole see nii üksühele käsitletav.

Ettevõtluse üleminek vara pärandamisel tähendab üldjuhul seda, et vara läheb üle mõnele lähisugulasele, kes siis jätkab samalaadset ettevõtlust. Seda saab vaadelda kui jätkuvat tegevust. Kui tegevuse jätkaja registreerib ennast käibemaksukohustuslasena, võtab ta üle kõik kohustused ja õigused seoses talle üleantud vara käibemaksuga ning üleantavalt põhivaralt ei tule teha eelnevalt mahaarvatud sisendkäibemaksu ümberarvestust. Ühtlasi tähendab see ka pärandvara saaja (käibemaksukohustuslane) kohustust lisada käibemaksu nimetatud vara võõrandamise käibele, kui ei ole tegemist maksuvaba käibega.

Sarnaselt võib vara üleandmist käsitleda ka siis, **kui FIE annab põhivara üle mitterahalise sissemaksena iseenda osaühingule ja jätkab ise osaühingus sarnase ettevõtlusega**. Üleantavalt põhivaralt ei tule teha sisendkäibemaksu ümberarvestust. Osaühingu poolt vara võõrandamisel tekib käibemaksu lisamise kohustus. Probleem võib tekkida juhul, kui põhivara puhul on tegemist kinnisasjaga, mille soetamisel on FIE kunagi sisendkäibemaksu maha arvanud. Mahaarvatud sisendkäibemaksu ümberarvestuse periood on kinnisasja puhul 10 aastat. Kui kinnisasja kasutamise periood nii FIE kui ka tema osaühingu poolt jääb maksustatava käibe tarbeks alla 10 aasta, siis kinnisasja võõrandamisel maksuvabana tuleb osaühingul teha varasemalt mahaarvatud sisendkäibemaksu ümberarvestus.

Kui vara antakse üle mõnele teisele FIE ettevõtlusega jätkavale äriühingule, siis saab see olla:

- ettevõtte üleandmisena,
- mitterahalise sissemaksena,
- kauba võõrandamisena raha eest või tasuta.

Ettevõtte ja selle osa üleandmisega **võlaõigusseaduse** tähenduses käivet ei teki ja ei tule üleantavalt põhivaralt teha sisendkäibemaksu ümberarvestust. Omandajale lähevad üle nii õigused kui kohustused, kaasa arvatud sisendkäibemaksu korrigeerimise kohustus, kui ülevõtja hakkab vara kasutama kas maksuvaba käibe või mitteettevõtluse tarbeks. Kui on tegemist üksiku vara andmisega mitterahalise sissemaksena või üksiku vara võõrandamisega, tuleb vara üleandmine või võõrandamine maksustada käibemaksuga. Äriühingul, mis vara saab, on õigus arve alusel sisendkäibemaks maha arvata. Seda

juhul, kui vara hakatakse kasutama ettevõtluses maksustatava käibe tarbeks. Seega ei ole käibemaksu osas oluline, kellele antakse põhivara, oluline on see, mis selle põhivaraga edasi tehakse.

Näide
FIE on ostnud traktori ja arvanud sellelt sisendkäibemaksu. FIE annab selle formaalselt üle õmblusfirmale. Arvatavalt ei hakka õmblusfirma traktorit kasutama oma maksustatava käibe tarbeks ja FIE-l tuleb teha kas mahaarvatud sisendkäibemaksu ümberarvestus või maksustada üleandmine käibemaksuga.

Liisingute puhul tuleb eraldi vaadata liisingut kasutusrendi tingimustel ja liisingut kapitalirendi tingimustel.

- Kui tegemist on **liisinguga kasutusrendi tingimustel**, siis **käibemaksuseaduse** mõistes on tegemist teenusega. Sellise liisingulepingu katkemisel või lepingu üleandmisel kolmandale osapoolele ei tule teha sisendkäibemaksu ümberarvestust. Kui aga liisingufirma esitab kreeditarve, mille kohaselt on ta vähendanud liisingutehingu maksustatavat käivet ja sellelt makstavat käibemaksu, peab ka kreeditarve saaja vastavalt vähendama oma mahaarvatud sisendkäibemaksu.

- Kui **liisingutehing katkeb kapitalirendi tingimustes**, siis on tegemist liisinguvõtja poolt vara soetamisega ja põhivara kasutamisel vähem kui viis aastat (kinnisasi vähem kui 10 aastat) tekib sisendkäibemaksu ümberarvestuse kohustus. Samas ei ole täpset skeemi, kuidas peaks esimene liisinguvõtja käituma liisingulepingu katkemisel. Kui liisingufirma esitab kreeditarve ja esimene liisinguvõtja vähendab selle alusel oma mahaarvatud sisendkäibemaksu, ei tule sellelt varalt rohkem sisendkäibemaksu ümberarvestust teha. Kui kreeditarvet ei esitata, siis üldjuhul tekib ümberarvestuse kohustus.

- **Kui sõlmitakse kolmepoolne leping** liisinguandja, esmase liisinguvõtja ja järgmise liisinguvõtja vahel, siis tavapäraselt liisingufirma ei esita kreeditarvet. Kui esmane liisinguvõtja on kogu sisendi maha arvanud ja kasutanud põhivara alla viie aasta (kinnisasi alla 10 aasta), siis tekib tal kohustus lepingu lõppemisel või üleandmisel teha mahaarvatud sisendkäibemaksu ümberarvestus.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Ettevõtluse peatamine ja lõpetamine

FIE õigused ja kohustused ettevõtluse peatamisel ja lõpetamisel

ETTEVÕTLUSE PEATAMINE

Kui isik soovib oma tegevuse FIE-na peatada, esitab ta **äriregistrile** vastava avalduse ja märgib sellel ajavahemiku, millal ettevõtlus peatatakse (**äriseadustiku § 3 lg 3**). Isikut ei loeta maksustamise seisukohalt FIE-ks ajavahemikus, millal ettevõtlus on peatatud. Samuti ei tule ettevõtluse peatamise ajal maksta tulu- ega sotsiaalmaksu avansilisi makseid. Seni kuni ettevõtlust pole peatatud, säilivad FIE-le kõik maksuseadustes ettenähtud kohustused.

Kui FIE tegevus on vastavalt **maksukorralduse seadusele** peatatud rohkem kui 12 kuud, loetakse vara(d), mille soetusmaksumuse on maksumaksja oma ettevõtlustulust maha arvanud, isiklikku tarbimisse võetuks ja vara(de) turuhind lisatakse ettevõtlustulule (**tulumaksuseaduse § 36 lg 7**).

Ettevõtluse vara, mis oli ootel, et jätkata ettevõtlust, kuid 12 kuu möödumisel tegevus mingitel põhjustel ei jätkunud, siis on vara isiklikku tarbimisse võtmise hetk 12 kuu möödumisel arvates tegevuse peatamise algusest. Kui aga selline vara on antud kasutada teisele isikule (või võetud FIE enda kasutusse) enne 12 kuu möödumist peatamise algusest arvates, siis on isiklikku tarbimisse võtmise hetkeks ajahetk, kui vara anti ettevõtlusest välja teisele isikule. Samuti oleks maksustamise moment tekkinud ettevõtlusega tegelemise ajal. Vara isiklikku tarbimisse võtmise hetkeks on varaseim hetk: kui ettevõtluses kasutatud vara hakati kasutama muul otstarbel või kui tegevuse peatamisest on möödunud 12 kuud.

Ettevõtluse peatamise ajal tehtud kulutusi ettevõtlustulust maha arvata ei saa. Kuna ettevõtlustulu maksustatakse olenemata selle laekumise ajast, on ka ettevõtluse peatamise ajal laekunud tulud FIE ettevõtlustuluks.

Samuti peab FIE teadma, et vastavalt **ravikindlustuse seaduse § 10 lõikele 4** peatub isiku ravikindlustuskaitse kahe kuu möödumisel pärast ettevõtluse peatamise kandmisest äriregistrisse. Kui isik jätkab ettevõtlusega pärast peatamise lõppu, esitab äriregister andmed peatamise lõppemise kohta Tervisekassale kümne tööpäeva jooksul. Andmete saamisel jätkub isiku kindlustuskaitse ilma ooteajata.

ETTEVÕTLUSE LÕPETAMINE

Kui isik soovib oma tegevuse FIE-na lõpetada, peab ta **äriregistrile** esitama avalduse tegevuse lõpetamise ja registrist kustutamise kohta. Äriregistrist kustutatakse FIE tema avalduse alusel. Käibemaksukohustuslasest FIE peab aga enne äriregistrile kustutamise avalduse esitamist taotlema enda kustutamist käibemaksukohustuslaste registrist.

Lõpetamise kohta tehakse registrikanne isiku poolt avalduses märgitud kuupäeva seisuga, kui avalduses märgitud kuupäev pole saabunud varem. Äriregister teeb registrikande hiljemalt viiendal tööpäeval pärast kandemäärusele allakirjutamist, kui avaldus ja sellele lisatud dokumendid vastavad seadusele ning on esitatud seaduses lubatud või ettenähtud tähtajal (**äriseadustiku § 33**).

Kui isik lõpetab FIE-na tegutsemise, siis peab ta järgneva aasta 30. aprilliks esitama lõppenud

tegevusaasta kohta **tuludeklaratsiooni vormi E**. Deklaratsioon tuleb esitada ka juhtudel, kui FIE-l puudus ettevõtlustegevus, ta ei saanud ettevõtlustulu või see oli maksuvabast tulust väiksem. FIE ettevõtluse lõpetamisel tehakse maksustamisperioodi ettevõtlustulust ettevõtlusega seotud mahaarvamised ning saadud summa jagatakse enne maksumääraga korrutamist 1,33-ga. Juurdemaksmisele kuuluv tulu- ja sotsiaalmaks tuleb tasuda maksustamiseperioodile järgneva aasta 1. oktoobriks.

Ravikindlustuskaitse lõpeb kahe kuu möödumisel kustutamiskande tegemisest äriregistris (**ravikindlustuse seaduse § 10 lg 3**).

Kui FIE faktiliselt ettevõtluse lõpetab, kuid ei esita selle kohta äriregistrile avaldust kande kustutamiseks, siis on ta kohustatud jätkuvalt maksma tulu- ja sotsiaalmaksu avansilisi makseid.

Ettevõtluse tulu võib laekuda ka pärast ettevõtluse lõpetamist.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE ettevõtte varade maksustamine ettevõtluse lõpetamisel

Ettevõtluse lõpetamisel võib ettevõtja ettevõtluses kasutatud vara, kas võõrandada või loetakse see isiklikku tarbimisse võetuks.

ETTEVÕTLUSES KASUTATUD VARA VÕÕRANDAMISEST SAADUD TULU MAKSUSTAMINE

Kui FIE võõrandab ettevõtluses kasutatud vara, mille soetusmaksumuse on ta eelnevalt, kas osaliselt või täielikult kuludesse kandnud, loetakse selle vara müügihind (või vara vahetuse teel saadud muu vara turuhind) ettevõtlustuluks ning maksustatakse.

Näide
FIE müüs 192 euroga ära ettevõtluse tarbeks soetatud puuri, mille ta oli 2010. aastal soetanud 3500 krooniga (ümber arvutatuna 223,69 euroga). Puuri ostuhinna oli ta kandnud ettevõtluse kuludesse. Müügist saadud summa (192 eurot) näitab ta ettevõtlustuludes (vormi E rida 1.1.4).

Kui vara soetusmaksumus kanti kuludesse osaliselt, siis tuleb FIE tuludes näidata vara võõrandamisest saadud tulu ehk müügitulu sama proportsiooniga kui kuludesse kantud soetusmaksumus.

Näide
FIE soetas 1278 euro eest suitsuahju. Teades, et kasutab seda ka isiklikul otstarbel, määras ta

ettevõtluses kasutatavaks osakaaluks 75% ja kandis soetusmaksumusest 75% (958,50 eurot) ettevõtluskuludesse.
Ahju müües sai ta selle eest 1182 eurot. Ettevõtlustulule peab ta lisama 75% saadud müügitulust (samas proportsioonis, mis soetamisel kasutati) ehk 886,50 eurot (1182 × 75 ÷ 100).

Samuti on FIE-l lubatud suurendada **tulumaksuseaduse §-de 48 ja 49** alusel maksustatud vara soetamismaksumust tulumaksuga maksustatud summa võrra sellel maksustamisperioodil, millal vara võõrandatakse või võetakse isiklikku tarbimisse.

Näide
FIE ostab trükipressi turuhinnaga 15 000 eurot juriidiliselt isikult, tasudes selle eest 5000 eurot. Ülejäänud 10 000 euro pealt on äriühing tasunud 20/80 tulumaksu. FIE otsustab selle vara hiljem maha müüa 30 000 euroga. Maksustatav tulu sellise vara võõrandamisel või isiklikku tarbimisse võtmisel leitakse järgmiselt.
Vara soetamisel kandis FIE tasutud 5000 eurot oma ettevõtluse kuludesse. Selle vara võõrandamisel (või isiklikku tarbimisse võtmisel) vähendatakse müügi-/turuhinda 10 000 euro võrra ja ettevõtluse tuludesse kantakse 20 000 eurot (30 000 – 10 000).

VARA ISIKLIKKU TARBIMISSE VÕTMINE

Avatud seaded
Ettevõtluses kasutatud vara, mille soetamismaksumus on ettevõtlustulust maha arvatud ja mida ettevõtluse lõpetamisel ei võõrandata, loetakse isiklikku tarbimisse võetuks ning lõpetamise maksustamisperioodi ettevõtlustulule lisatakse selle vara turuhind.

Isiklikku tarbimisse võetud vara hilisema võõrandamise korral maksustatakse saadud kasu üldises korras ning vara soetamismaksumuseks loetakse ettevõtlustulule lisatud summa.

Vaadake lisaks „**Ettevõtluses kasutatava vara isiklikku tarbimisse võtmise maksustamine ettevõtlusega tegelemise ajal**".

Isiklikuks tarbimiseks ei loeta ettevõtte vara hulka kuulunud vara üleandmist või pärandamist isikule, kes jätkab ettevõtte tegevust (tulumaksuseaduse § 37 lg 7).

Vaadake lisaks ptk XI „**Ettevõtte vara üleandmine või pärandamine isikule, kes jätkab FIE ettevõtte tegevust**".

HÄVINUD VARAD

Ettevõtluse kuludesse kantud hävinud või kadunud vara mahakandmine on vajalik selleks, et ettevõtluse lõpetamisel ei saaks lugeda sellist vara isiklikku tarbimisse võetuks ja vara turuhinda ei peaks lisama ettevõtlustulule.

Vara mahakandmine ettevõtlusest toimub ainult seaduste, raamatupidamise korraldamise eeskirjade ja teiste õigusaktide sätete kohaselt vormistatud dokumentatsiooni alusel.

Kuna kassapõhise raamatupidamisarvestuse korral, ei ole raamatupidamise sise-eeskirja, millega kehtestatakse varade mahakandmise kord, siis sellisel juhul koostab FIE hävinud või kadunud vara mahakandmise kohta akti või õiendi. Akt või õiend peab sisaldama vara liiki ja täielikku nimetust, soetamise aega ja ettevõtluse kuludesse kantud soetamismaksumust, vara hävinemise või kadumise korral sellekohast teavet, põhjust jne. Võimalusel peaks aktile või õiendile lisama asjaomaste ametkondade kinnituse vara hävimise või kadumise kohta.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE abikaasa registreerimine ja sotsiaalmaks

Äriregistrisse kantud füüsilisest isikust ettevõtjal on õigus registreerida e-MTAs töötamise registris oma abikaasa või registreeritud elukaaslane, kes osaleb FIE tegevuses, olemata temaga töösuhetes, ning maksta abikaasa või registreeritud elukaaslase eest sotsiaalmaksu, tagades sellega FIE tegevuses osalevale abikaasale või registreeritud elukaaslasele sotsiaalkindlustuskaitse (riikliku ravi- ja pensionikindlustuse). FIE registreerib oma abikaasa või registreeritud elukaaslase e-MTAs töötamise liigiga „Sotsiaalmaksukohustusega FIE abikaasa või registreeritud elukaaslane".

Abikaasana käsitlemise aluseks on registreeritud kehtiv abielu. Registreeritud elukaaslase käsitlemise aluseks on kooseluleping, mis on sõlmitud notariaalselt tõestatud vormis.

Tähtsust ei oma see, milliseid ülesandeid abikaasa või registreeritud elukaaslane täidab. Võimalik on täita nii neid ülesandeid, mis on otseselt vajalikud ettevõtlustulu teenimiseks (nt karjalaudas loomade talitamine), kui ka neid ülesandeid, mis on abistava iseloomuga (nt FIE raamatupidamise korraldamine). Abikaasa või registreeritud elukaaslase registreerimise õigus laieneb kõikidele FIE-dele, olenemata tegevusvaldkonnast (v.a notar, kohtutäitur, vandetõlk).

FIE abikaasa või registreeritud elukaaslase registreerimine kindlustatud staatuse saamiseks on FIE õigus, mitte kohustus. Seadus lubab FIE-l ja tema abikaasal või registreeritud elukaaslasel endil otsustada, kas see on vajalik või mitte. FIE abikaasa või registreeritud elukaaslase registreerimise ja registrist kustutamise aluseks on FIE otsus tagada tema ettevõtluses osalevale abikaasale või registreeritud elukaaslasele kindlustuskaitse või see lõpetada. FIE abikaasa või registreeritud elukaaslase töötamise registris registreerimise korral tekib FIE-l **kohustus** maksta abikaasa või registreeritud elukaaslase eest sotsiaalmaksu.

Viimati uuendatud 08.01.2025

FIE abikaasa registreerimine

Äriregistrisse kantud FIE **registreerib oma ettevõtluses osaleva abikaasa** töötamise registris töötamise liigiga **„SM kohustusega FIE abikaasa**".

Kui FIE-l on äriregistrisse kantud ajutine tegevus, siis tuleb abikaasa registreerimisel töötamise registris märkida algus ja lõpukuupäev (samad kuupäevad, mis FIEL äriregistrisse kantud).

Kui FIE oma **tegevuse äriregistris peatab**, siis tuleb peatada sama kuupäevaga ka abikaasa registreeringu ja peatamise aluseks tuleb valida **„Teenistussuhte peatamine muul põhjusel**".

Kui FIE l**õpetab tegevuse äriregistris**, siis tuleb lõpetada ka abikaasa registreering töötamise registris ja valida lõpetamise aluseks **„Muud põhjused**".

FIE abikaasad, kes on registreeritud FIE avalduse alusel maksukohustuslaste registris, on seisuga 01.01.2019 töötamise registrisse üle tõstetud.

Maksukohustuslaste registrisse jääb FIE abikaasa registreeringu ajalugu seisuga 31.12.2018.

Töötamise registris töötamise liigiga „SM kohustusega FIE abikaasa" ravikindlustus kehtib alates 01.01.2019 töötamise registri kande alusel.

Viimati uuendatud 08.01.2025

Abikaasa eest sotsiaalmaksu tasumine

SOTSIAALMAKSU ARVUTAMINE

Abikaasa andmete kandmisega töötamise registrisse tekib FIE-l abikaasa eest sotsiaalmaksu maksmise kohustus. Abikaasa eest makstava maksusumma arvutab FIE ise (maksuteadet ei väljastata). Sotsiaalmaks arvestatakse iga kalendrikuu kohta. Abikaasa eest sotsiaalmaksu arvutamisel võetakse

aluseks sotsiaalmaksu kuumäär. 2026. aastal on kuumääraks 886 eurot –seega ühe makse suuruseks on 292,38 eurot kuus (886 × 33%).

Kuumääralt väiksemalt summalt arvestatakse sotsiaalmaks juhul, kui sotsiaalmaksu kohustus ei teki mitte terve kuu eest järgmistel juhtudel.

1. Abikaasa kandmisel töötamise registrisse või kustutamisel registrist sellel kuul arvestatakse sotsiaalmaks proportsionaalselt registris olemise kalendripäevade arvuga. Näiteks, kui abikaasa on kantud registrisse 21. jaanuaril, siis sotsiaalmaks jaanuari 11 päeva eest võrdub 886/31 × 11 × 33% = 103,74 eurot. Abikaasa registrist kustutamisel tuleb arvutada sotsiaalmaksu nende päevade eest, mil abikaasa andmed olid kantud registrisse kustutamise kuul.
2. Abikaasal töövõimetuslehe väljastamisel sellel kuul arvestatakse sotsiaalmaks proportsionaalselt töövõimetuslehele märgitud perioodile eelnevate ja järgnevate kalendripäevade arvuga. Näiteks, kui töövõimetusleht on väljastatud perioodil 3.–12. september, siis sotsiaalmaks septembrikuu eest võrdub 886/30 × (30 – 10) × 33% = 194,90 eurot.
3. Abikaasale riikliku pensioni määramisel sellel kuul arvestatakse sotsiaalmaks proportsionaalselt riikliku pensioni saajaks saamisele eelnevate kalendripäevade arvuga. Näiteks, juhul kui abikaasa sai pensionäriks alates 10. septembrist, siis sotsiaalmaks septembrikuu eest võrdub 886/30 × 9 × 33% = 87,70 eurot.
4. Kui FIE ei tegele ettevõtlusega, siis selle perioodi eest ei tule abikaasa eest ka sotsiaalmaksu maksta. Ettevõtlusega mittetegelemise põhjuseks võib olla nii ettevõtluse peatamine, tegevuse ajutisus või hooajalisus ning samuti tegevuse lõpetamine. Selles kuus, mil eelnimetatud sündmus toimub, makstakse sotsiaalmaksu proportsionaalselt tegutsemise päevade arvuga. FIE-l ei tule edastada enda kohta andmeid Maksu- ja Tolliametile, neid saab maksuhaldur äriregistrist. Näiteks, kui FIE abikaasa oli kantud maksukohustuslaste registrisse 6. augustil ja FIE teatas äriregistri pidajale oma tegevuse peatamisest alates 27. augustist, siis arvutab FIE abikaasa eest sotsiaalmaksu 21 augusti päeva eest ehk 886/31 × 21 × 33% = 198,06 eurot.

SOTSIAALMAKSU DEKLAREERIMINE

Abikaasa eest arvestatud sotsiaalmaksu peab FIE deklareerima maksudeklaratsiooni vormil ESD, mis esitatakse Maksu- ja Tolliametile maksustamisperioodile (kalendrikuu) järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Deklaratsioon esitatakse paberkandjal või sisestatakse **e-teenuste keskkonnas e-MTA**, valides seal menüüst **Deklaratsioonid** – **TSD** – **Lisa uus deklaratsioon**, kus rippmenüüst tuleb valida ESD/aasta ja kuu.

SOTSIAALMAKSU TASUMINE

Abikaasa eest sotsiaalmaksu tasumise tähtaeg on maksustamisperioodile (kalendrikuule) järgneva kuu 10. kuupäev (**tähtaeg erineb FIE enese avansilise makse tähtajast**).

Sotsiaalmaks kantakse Maksu- ja Tolliameti pangakontole, maksekorralduse viitenumbri väljale sisestatakse maksukohustuslase ehk FIE viitenumber.

Viimati uuendatud 05.01.2026